

BÖCKER OCH PODDAR

UR SVENSKARNA OCH INTERNET 2023

ETT KAPITEL UR SVENSKARNA OCH INTERNET 2023

Det här är ett kapitel ur Internetstiftelsens årliga undersökning *Svenskarna och internet 2023*.

Den fullständiga rapporten består av tio kapitel och innehåller massor av information om svenskarnas digitala tillvaro och internetvanor. I år täcker rapporten områden som integritet, övervakning, hållbarhet, sociala medier, näthat, e-böcker, poddar, webbläsare, samhällsnyheter och mycket mer.

Hela rapporten hittar du på webbplatsen:

<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2023/>

Om Internetstiftelsen och Svenskarna och internet

Internetstiftelsen är en oberoende, affärsdriven och allmännyttig organisation. Vi verkar för ett internet som bidrar positivt till människan och samhället. Vi ansvarar för internets svenska toppdomän .se och sköter drift och administration av toppdomänen .nu. Intäkterna från affärsverksamheten finansierar en rad satsningar i syfte att möjliggöra att människor kan nyttja internet på bästa sätt, och stimulera kunskapsdelning och innovation med inriktning på internet.

Med undersökningen *Svenskarna och internet* vill vi bidra med fakta och insikter om hur användningen av internet i Sverige utvecklas. Vi vill ge förutsättningar till att digitaliseringen av det svenska samhället och näringslivet sker på välinformerad grund.

För samtliga studier har Internetstiftelsen anlitat undersökningsföretaget Novus för datainsamling som ägde rum under januari och februari 2023. Majoriteten av vår data är insamlad i Studie 1 (n=2 954) och Studie 2 (n=3 503) i Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel, med en deltagarfrekvens på 63 procent respektive 62 procent. Resultatet är viktat mot SCB vad gäller kön, ålder, utbildning och geografi.

Läs mer om metod och urval här:

<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2023/metodbeskrivning/>

*) På flera ställen i rapporten hänvisar vi till tabellbilagan för mer information.

Dessa är markerade i texten med *. Du hittar tabellbilagan här:

<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2023/bilagor/>

KAPITEL 8: BÖCKER OCH PODDAR

PAPPERSBOKEN ÄR FAVORITEN!

Var tredje har inte läst eller lyssnat på en bok år 2023. Jämfört med tidigare år konsumerar varken fler eller färre böcker men de som läser pappersböcker kompletterar i högre grad med ljudböcker och e-böcker. Fler lyssnar också på poddar.

INNEHÅLL

- 4 Kort sammanfattning
- 7 Hur många konsumerar (inte) böcker?
- 10 Pappersböcker, ljudböcker och e-böcker
- 14 Vilket bokformat är favoriten?
- 18 Lån av böcker på biblioteket
- 21 Barn och ungdomars bokkonsumtion
- 28 Fördelar och nackdelar med digitala böcker
- 43 Hur många lyssnar på poddar?
- 47 Vilka poddar är favoriter?

I det här kapitlet undersöker vi hur många som (inte) konsumerat böcker år 2023. Vi tar reda på om konsumtionen av pappersböcker, ljudböcker och e-böcker har ökat eller minskat. Därtill låter vi bokkonsumenterna ange vilket bokformat som är deras favorit och hur ofta de lånar de olika bokformaten på biblioteket. De digitala lyssnarna och läsarna får med egna ord beskriva fördelar och nackdelar med ljudböcker och e-böcker – och hur dessa digitala bokformat har påverkat deras totala bokkonsumtion. Sist men inte minst tar vi reda på hur många som lyssnar på poddar och vilka som är svenskarnas favoritpoddar.

Unga män läser minst av alla

År 2023 har två tredjedelar av den internetanvändande befolkningen 8 år eller äldre konsumerat böcker. Två femtedelar läser eller lyssnar på böcker varje vecka och var fjärde varje dag. Det innebär att en tredjedel varken har lyssnat på eller läst böcker alls. Minst av alla läser 00-talisterna och framför allt männen varav nära hälften inte har konsumerat böcker i något format. Mest av alla konsumerar 70-, 80- och 90-talister böcker. Kvinnor i alla åldrar läser och lyssnar på böcker i högre grad än män.

Fler läser pappersböcker än digitala böcker

Drygt hälften läser tryckta böcker i pappersformat och en tredjedel konsumerar digitala böcker. Med digitala böcker avses både ljudböcker, som en dryg fjärdedel har lyssnat på, och e-böcker som var åttonde har läst. Dubbelt så många lyssnar alltså på ljudböcker som läser e-böcker. 10-talisterna ligger i topp vad gäller att lyssna på ljudböcker. För läsning av e-böcker intar 90-talisterna topplaceringen.

Konsumtionen av digitala böcker ökar

Jämfört med år 2021 har den totala bokkonsumtionen varken ökat eller minskat. Däremot är det något fler som lyssnar på eller läser digitala böcker, alltså ljudböcker och e-böcker, som oftast används som ett komplement till de tryckta pappersböckerna. E-böckerna ökar stadigt, både bland män och kvinnor. För ljudboken ökar veckokonsumtionen mest och framför allt bland kvinnor.

Pappersboken är mer populär än ljudboken och e-boken

Tryckta böcker i pappersformat är favoriten bland män och kvinnor i alla åldrar. Hela 7 av 10 av de som konsumerat böcker under år 2023 har pappersboken som favorit. Pappersböcker beskrivs "ha mer själ" än digitala böcker och man talar bland annat om "doften av papper" och symbolvärdet med en bokhylla "full av minnen" i hemmet.

Bland ljudbokslyssnarna tappar dock pappersboken i popularitet och ljudboken seglar upp som favorit. Ljudboken är som mest populär bland 80- och 00-talister och bland dem är pappersboken också som minst populär. Pappersboken är som mest populär bland 90-talisterna och de allra äldsta, som i sin tur inte alls är lika förtjusta i ljudboken.

Pappersboken minskar och e-boken ökar bland 90-talister

Även om 90-talisterna är en av de största bokkonsumenterna och har pappersboken som favorit i högre grad än andra, har de minskat sin konsumtion av pappersböcker något år 2023. Istället ökar de sin konsumtion av e-böcker. Faktum är att e-böcker är som mest populära bland män födda på 90-talet och 80-talet. E-boken är också det enda bokformat som fler män än kvinnor har som favorit.

4 av 10 barn har inte läst eller lyssnat på en bok år 2023

Bland barn och ungdomar 8-19 år har drygt 6 av 10 läst eller lyssnat på böcker år 2023. Nära 4 av 10 barn har alltså inte konsumerat böcker i något format alls, vilket är något fler än befolkningen i stort. Bokkonsumtionen är som högst bland barn på låg- och mellanstadiet, för att sedan minska bland barn på högstadiet och därefter öka igen bland ungdomar på gymnasiet.

Minst av alla barn läser alltså de som går på högstadiet där mer än 4 av 10 inte har konsumerat böcker år 2023. Pappersboken är favorit även bland barn och ungdomar. Minst populär är pappersboken bland barn på högstadiet och bland dem är också ljudboken som mest populär. De som går på gymnasiet har ökat sin bokkonsumtion något sedan år 2021 medan den totala bokkonsumtionen för barn och ungdomar är oförändrad.

Fler lånar e-böcker än ljudböcker på bibliotek

Även om fler konsumerar ljudböcker än e-böcker är det fler som lånar e-böcker på biblioteket. Pappersboken är dock det mest populära formatet att låna. Under 2023 har 3 av 10 internetanvändare lånat en bok i något format på bibliotek och flitigast på att låna böcker är de allra yngsta. Nära 6 av 10 barn på låg- och mellanstadiet har lånat böcker och nästan alla av dessa har lånat pappersböcker.

Digitala böcker anses lätta att resa med och vara bra för klimatet

De största fördelarna som de digitala bokkonsumenterna ser med ljudböcker och e-böcker är att de är lätta att bära och resa med, är mer miljövänliga än pappersböcker och att de finns i ett stort, lättillgängligt och kostnadseffektivt utbud. Personer med synnedsättningar upplever också att digitala böcker underlättar deras bokkonsumtion.

Nackdelar med digitala böcker är att den digitala enhet man lyssnar eller läser sin bok på ofta stör bokupplevelsen med notiser eller aviseringar, att enheten kräver batterier som kan ta slut och att om man abonnerar på en boktjänst så äger man inte böckerna.

Ljudböcker ger möjlighet att hinna med fler böcker

En av ljudbokens unika fördelar som bokformat är att man kan göra annat samtidigt. Att man har händerna fria och kan "multitaska" och hinner på så vis med fler böcker. Ljudböcker kan man också lyssna på tillsammans med andra, koppla av till och använda när man ska somna. Personer som har ADHD eller dyslexi upplever också att ljudböcker underlättar deras bokkonsumtion.

Baksidan med att göra andra saker samtidigt som man lyssnar är att man kan bli distraherad i boklyssningen, tappa fokus och ha svårt att hitta tillbaka. Några känner inte heller att de minns lika bra vad de läst eller att de inte lever sig in i berättelsen lika mycket när de "läser med öronen". Att bara lyssna väcker även oro för att "tappa läsförmågan" och att "ordförrådet urholkas".

I e-böcker kan man förstora texten så att man slipper läsglasögon

E-bokens unika fördelar som bokformat är bland annat att man kan förstora texten, att man kan anpassa ljusstyrkan och läsa i både mörker och strålände sol, samt att man enkelt kan söka i texten eller efter egna kommentarer. Att läsa e-böcker på en läsplatta särskilt designad för bokläsning ger ytterligare fördelar som exempelvis dess e-bläck (bildskärmstekniken E-ink) som är bra för ögonen och ger "samma känsla" som en pappersbok samt att den inte innehåller några andra appar som ger "störande notiser".

Nackdelar med e-boken skiljer sig åt om man har läst e-boken på en läsplatta eller en annan digital enhet som mobil, surfplatta eller dator. De andra digitala enheternas skärmar anses blänka, ha fel ljus och fel storlek. Bokläsning på dessa kan ge både ont i huvudet och i ögonen. Dessutom upplever man att man redan tillbringar så mycket tid på dessa enheter att man inte vill ha ännu mer skärmtid. Vad gäller läsplattor har flera uppfattningen att "läsplattemarknaden är en djungel" och upplever "kompatibilitetsproblem" mellan den egna läsplattan och de olika strömmande boktjänsterna.

Svenskarnas favoritpodd är *P3 Dokumentär*

Hälften av svenskarna har lyssnat på en podd det senaste året. Poddlyssnandet ökar år 2023 bland både män och kvinnor även på vecko- och daglig basis. Mest av alla lyssnar 90-talister på poddar men ökningen är störst bland 80-talister. Den populäraste podden är *P3 Dokumentär*. På andra plats kommer podden *Flashback Forever* och därefter *Creepypodden*.

Barn och ungdomars favoritpodd är *Vad? (IJustWantToBeCool)*

Mer än var tredje barn i åldern 8-19 år lyssnar på poddar. Poddar blir mer populära att lyssna på ju äldre barnen blir och poddlyssnandet bland barn har ökat år 2023. Bland barn och ungdomar är podden *Vad? (IJustWantToBeCool)* favorit hos både pojkar och flickor. På andra plats kommer podden *Frågar åt en kompis* och på tredje plats podden *Ursäkta*.

HUR MÅNGA KONSUMERAR (INTE) BÖCKER?

En tredjedel varken läser eller lyssnar på böcker

Fråga: Har du läst böcker i pappersformat, lyssnat på ljudböcker eller läst e-böcker under de senaste 12 månaderna?

Konsumerat böcker = Läst pappersböcker/lyssnat på ljudböcker/läst e-böcker

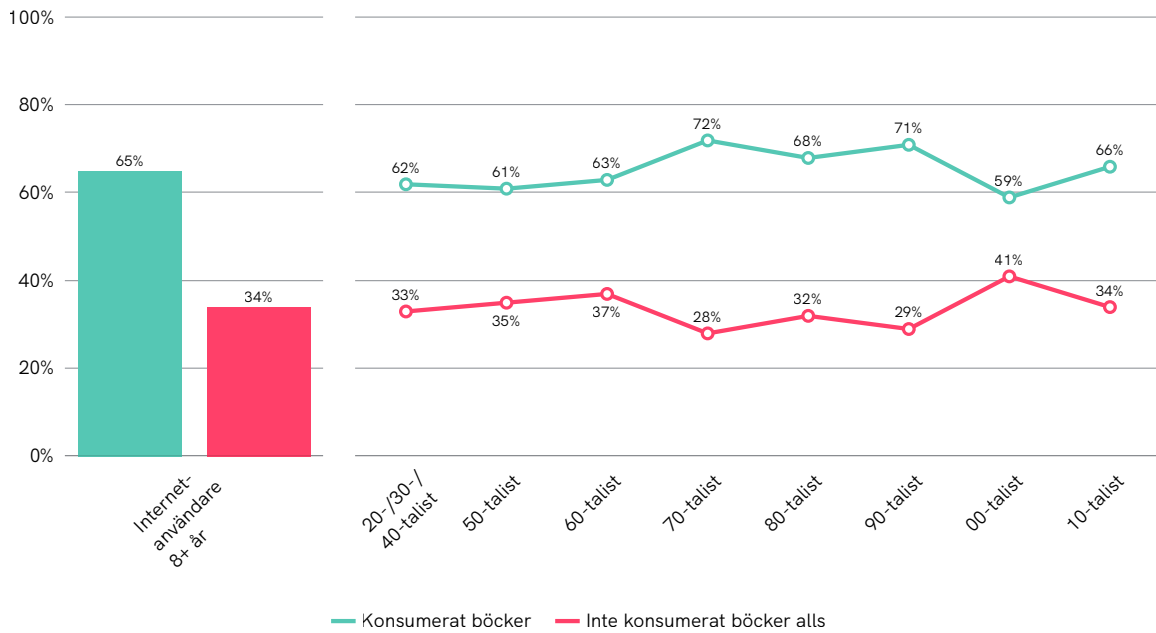

Diagram 8.1a, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2023 (Studie 2) För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

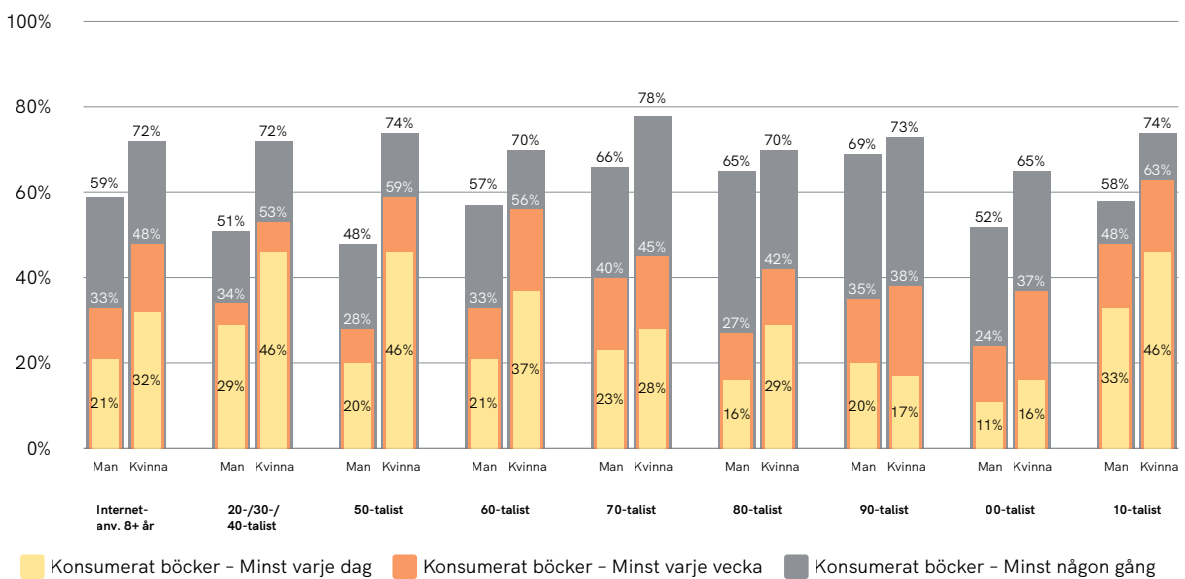

Diagram 8.1b, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2023 (Studie 2)

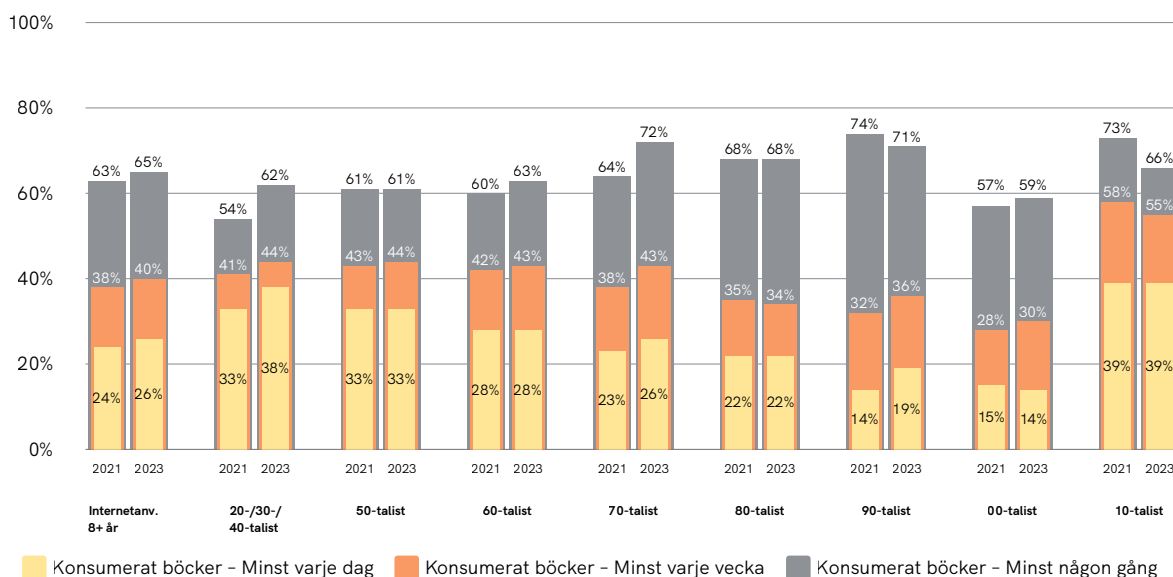

Diagram 8.1c, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2021/2023 (Studie 2)

Hur många läser eller lyssnar på böcker år 2023?

- Två tredjedelar har konsumerat böcker i något format det senaste året.
- Flest bokkonsumenter finns bland 70-, 80- och 90-talisterna.
- Kvinnor (72%) konsumerar böcker i högre grad än män (59%).
- Bland kvinnorna ligger 70-talisterna i topp när det gäller att konsumera böcker och bland männen har 90-talisterna topplaceringen.

Hur många läser eller lyssnar på böcker varje vecka år 2023?

- 4 av 10 läser eller lyssnar på böcker minst varje vecka.
- Nära 5 av 10 kvinnor och drygt 3 av 10 män konsumerar böcker minst varje vecka. Mest jämlika i veckoläsandet är män och kvinnor födda på 70- och 90-talet, i övrigt leder kvinnorna stort.
- Veckokonsumtionen är som högst bland 10-talisterna och som lägst bland 00-talisterna. Mer än hälften av de födda på 10-talet och endast en tredjedel av 00-talisterna läser eller lyssnar på böcker varje vecka.

Hur många läser eller lyssnar på böcker varje dag år 2023?

- Drygt var fjärde läser eller lyssnar på böcker varje dag.
- Drygt 3 av 10 kvinnor och 2 av 10 män konsumerar böcker dagligen.
- Den dagliga bokkonsumtionen är som högst bland de yngsta och de äldsta. 4 av 10 av 10-talisterna och lika många av de internetanvändande 20-, 30- och 40-talisterna läser eller lyssnar på böcker dagligen.

Hur många läser eller lyssnar inte på böcker år 2023?

- En tredjedel av de internetanvändande svenskarna har inte konsumerat böcker i något format det senaste året.
- Fler män (40%) än kvinnor (27%) har inte konsumerat böcker. *)
- 00-talisterna har lägst bokkonsumtion av alla generationer varav 4 av 10 inte har konsumerat böcker. Nästan hälften av alla män födda på 00-talet och en tredjedel av de jämnåriga kvinnorna har inte konsumerat böcker. *)
- Skillnaden mellan män och kvinnor är som störst bland de äldsta internetanvändarna födda på 20- till och med 50-talet där dubbelt så många män som kvinnor inte har konsumerat böcker. *)

Är det fler eller färre som konsumerar böcker år 2023 jämfört med år 2021?

- Den totala bokkonsumtionen år 2023 är oförändrad mot år 2021. Likaså är den veckovisa och den dagliga konsumtionen oförändrad. De små skillnaderna på befolkningsnivå är inom felmarginalen. Däremot finns det några åldersgrupper som signifikant har ökat eller minskat sin bokkonsumtion.
- Fler 70-talister och fler internetanvändande 20-, 30- och 40-talister konsumerar böcker år 2023.
- Något fler män konsumerar böcker jämfört med år 2021, framför allt män födda på 70-talet. Något färre män födda på 10-talet är bokkonsumenter år 2023. *)
- Kvinnor ligger totalt sett kvar på samma nivå som 2021 i bokkonsumtion. Något fler internetanvändande kvinnor födda på 20-, 30- och 40-talet konsumerar böcker år 2023 och något färre kvinnor födda på 80-talet. *)

Notera att vi endast jämför år 2021 och 2023, eftersom frågan om pappersböcker inte ställdes år 2022.

PAPPERSBÖCKER, LJUDBÖCKER OCH E-BÖCKER

Hälften har läst pappersböcker det senaste året

Fråga: Har du läst böcker i pappersformat, lyssnat på ljudböcker eller läst e-böcker under de senaste 12 månaderna?

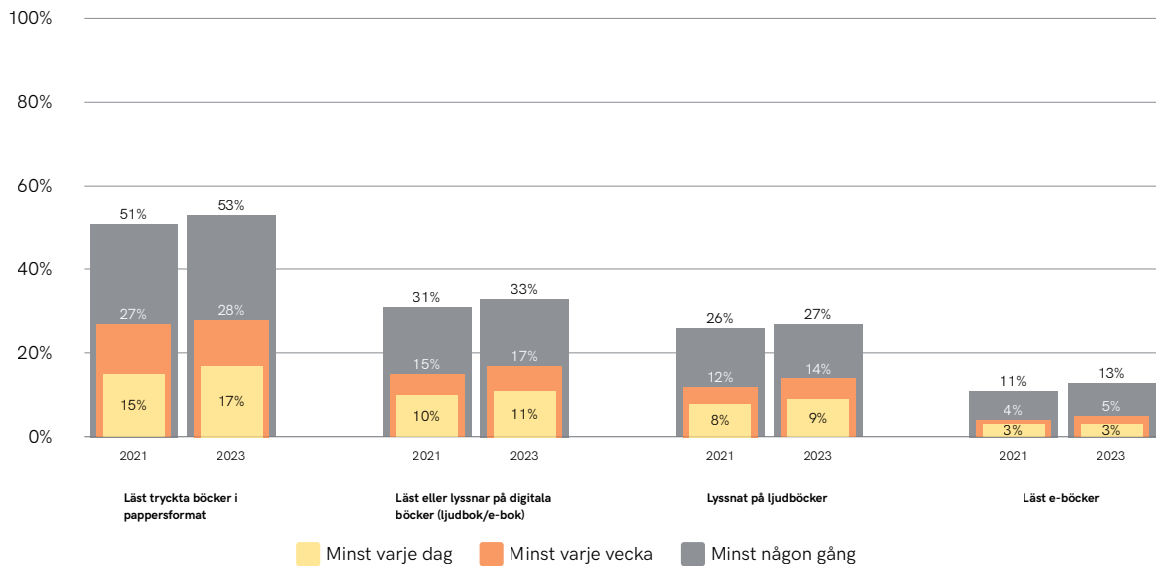
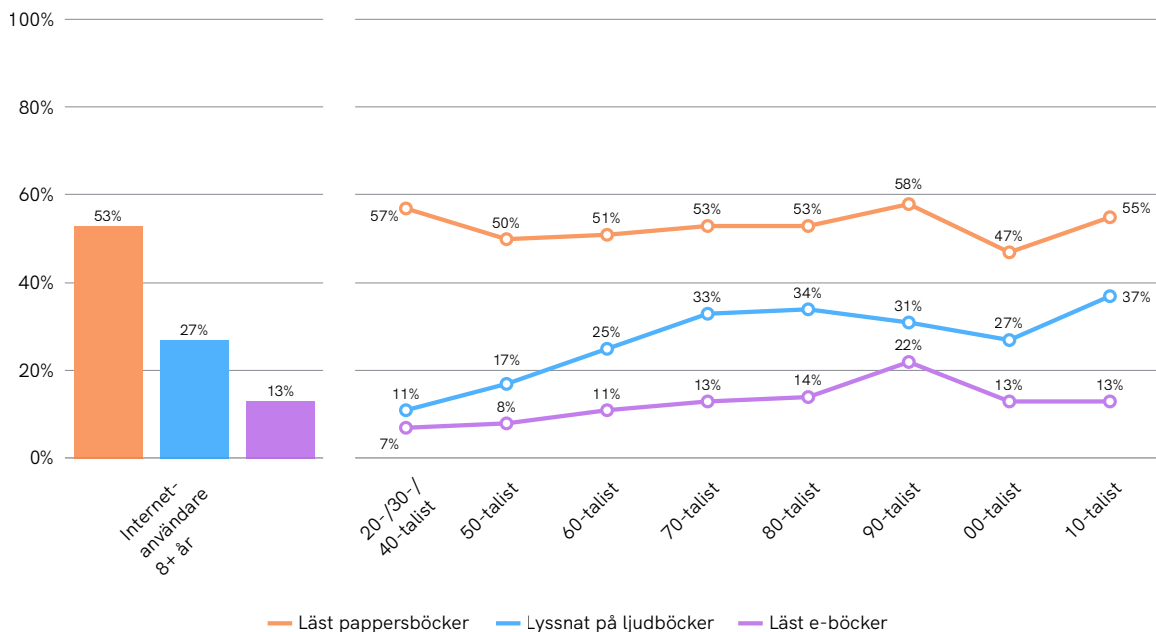

Diagram 8.2a, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2021/2023 (Studie 2)
För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

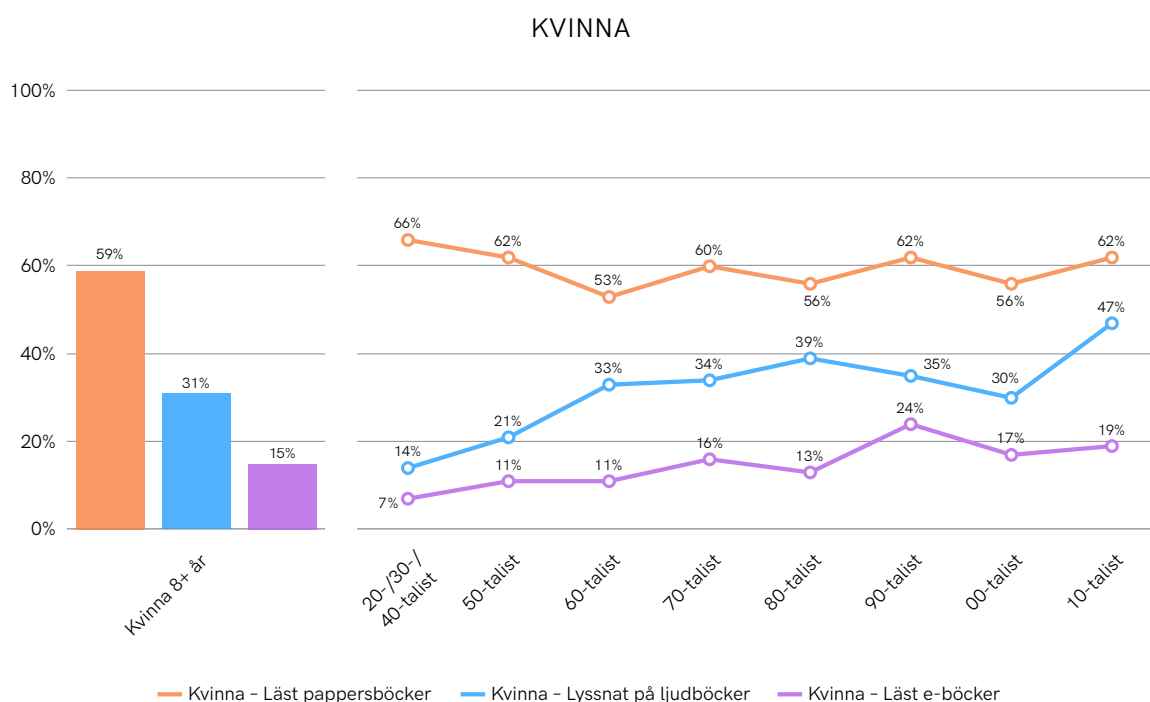
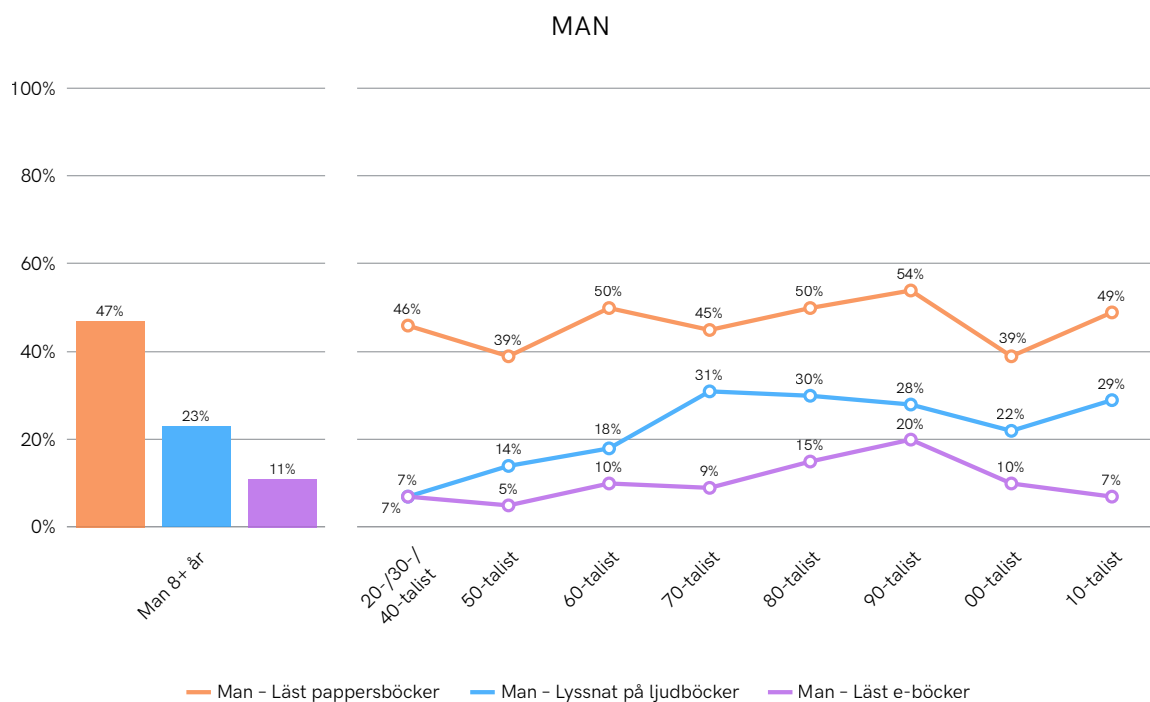

Diagram 8.2b-d, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2023 (Studie 2)
För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

Vilket bokformat används mest - tryckta böcker, ljudböcker eller e-böcker?

Tryckta böcker i pappersformat används fortfarande mest av både män och kvinnor i alla åldrar. Drygt hälften har läst böcker i pappersformat under det senaste året. En dryg fjärdedel har lyssnat på ljudböcker och var åttonde har läst e-böcker. Fler kvinnor konsumerar alla bokformat i högre grad än män.

Vilket bokformat har ökat mest år 2023?

Kort summerat är det de digitala böckerna som har ökat sin andel konsumenter sedan år 2021, framför allt e-böckerna. Den tryckta pappersboken ligger kvar på samma nivå som år 2021 då den lilla skillnaden är inom felmarginalen.

De digitala böckerna används dock mest som ett komplement till pappersboken. Det är bara 9 procent som enbart lyssnat på ljudböcker och 2 procent som enbart läst e-böcker.

Frågan om tryckta böcker i pappersformat ställdes inte år 2022. Därför jämför vi år 2021 mot år 2023 för samtliga tre bokformat. Resultatet för e-böcker och ljudböcker för år 2022 finns dock att ta del av i förra årets rapport.

Hur många läser böcker i pappersformat?

- Drygt hälften av internetanvändarna har läst böcker i pappersformat under det senaste året. En dryg fjärdedel har läst varje vecka och en sjättedel varje dag.
- Fler kvinnor (59%) än män (47%) har läst pappersböcker. Bland kvinnorna ligger de internetanvändande 20-, 30- och 40-talisterna i topp och bland männen innehar 90-talisterna topplaceringen.
- Minst av alla har 00-talisterna läst böcker i pappersformat, i synnerhet männen varav 6 av 10 inte har läst pappersböcker.

Är det fler eller färre som läser pappersböcker år 2023?

- Den totala andelen läsare av pappersböcker är oförändrad mot år 2021. Likaså är andelen som läser varje vecka på samma nivå. Den dagliga andelen läsare av pappersböcker har dock ökat något år 2023.
- Jämfört med år 2021 läser något fler av de äldsta internetanvändande 20-, 30- och 40-talisterna pappersböcker år 2023. *)
- Även om 90-talisterna ligger i topp när det gäller att läsa pappersböcker har de minskat sin totala konsumtion av pappersböcker något år 2023 jämfört med år 2021. *)

Hur många lyssnar på ljudböcker?

- Drygt var fjärde lyssnar på ljudböcker.
- Fler kvinnor (31%) än män (23%) lyssnar på ljudböcker.
- 10-talisterna ligger i topp vad gäller att lyssna på ljudböcker. Framför allt sticker kvinnor födda på 10-talet ut. Nära hälften av kvinnorna födda på 10-talet har lyssnat på ljudböcker vilket är betydligt mer än alla andra.
- Bland de äldsta internetanvändarna är ljudbokslyssnandet som lägst. Bland kvinnorna tar ljudbokskonsumtionen fart bland 60-talisterna och bland männen först bland 70-talisterna. Faktum är att män födda på 70-talet har en av topplaceringarna i ljudbokslyssnandet bland män.

Är det fler eller färre som lyssnar på ljudböcker år 2023?

- Andelen som lyssnar på ljudböcker ökar något, framför allt på veckonivå jämfört med år 2021. År 2022 minskade andelen lyssnare på ljudböcker marginellt men har tagit igen det på samtliga nivåer. *)
- Det är fler kvinnor än män som har ökat sin veckokonsumtion av ljudböcker. *)

Hur många läser e-böcker?

- Var åttonde (13%) läser e-böcker.
- 90-talisterna ligger i topp när det gäller att läsa e-böcker, såväl män som kvinnor. Var femte man och var fjärde kvinna född på 90-talet har läst e-böcker det senaste året.
- Fler kvinnor (15%) än män (11%) läser e-böcker. Det gäller alla åldrar utom 80-talisterna, där marginellt fler män än kvinnor är e-bokskonsumenter. Faktum är att män födda på 80-talet är de enda som läser något av de tre bokformaten i högre utsträckning än kvinnorna.

Är det fler eller färre som läser e-böcker år 2023?

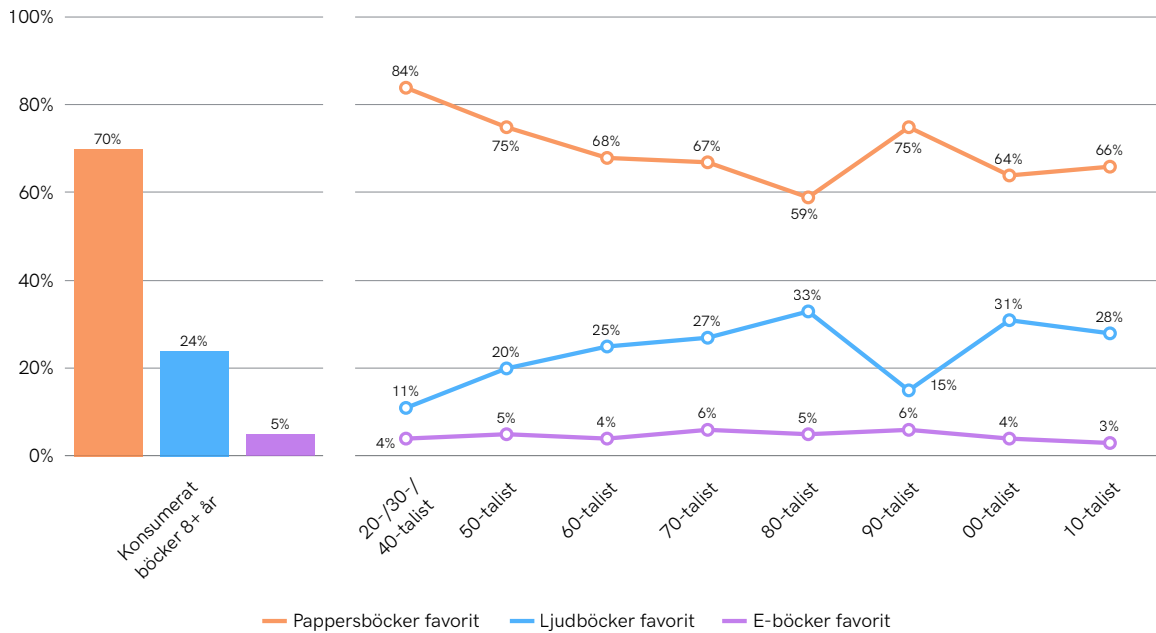
- Andelen som läser e-böcker ökar år 2023.
- Det är framför allt fler 90-talister som läser e-böcker år 2023. *)
- Både män och kvinnor har ökat sin e-bokskonsumtion. *)

VILKET BOKFORMAT ÄR FAVORITEN?

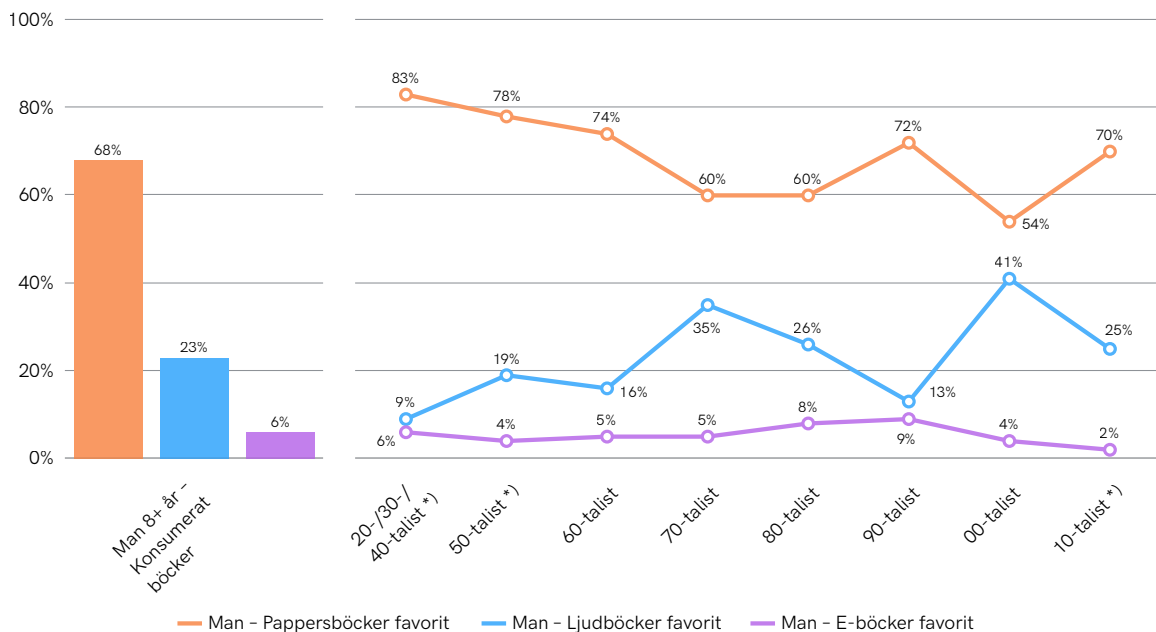
Pappersboken är favoriten oavsett ålder

Fråga: Vilket bokformat är din favorit?

FAVORITFORMAT BLAND DE SOM KONSUMERAR BÖCKER

FAVORITFORMAT BLAND MÄN SOM KONSUMERAR BÖCKER

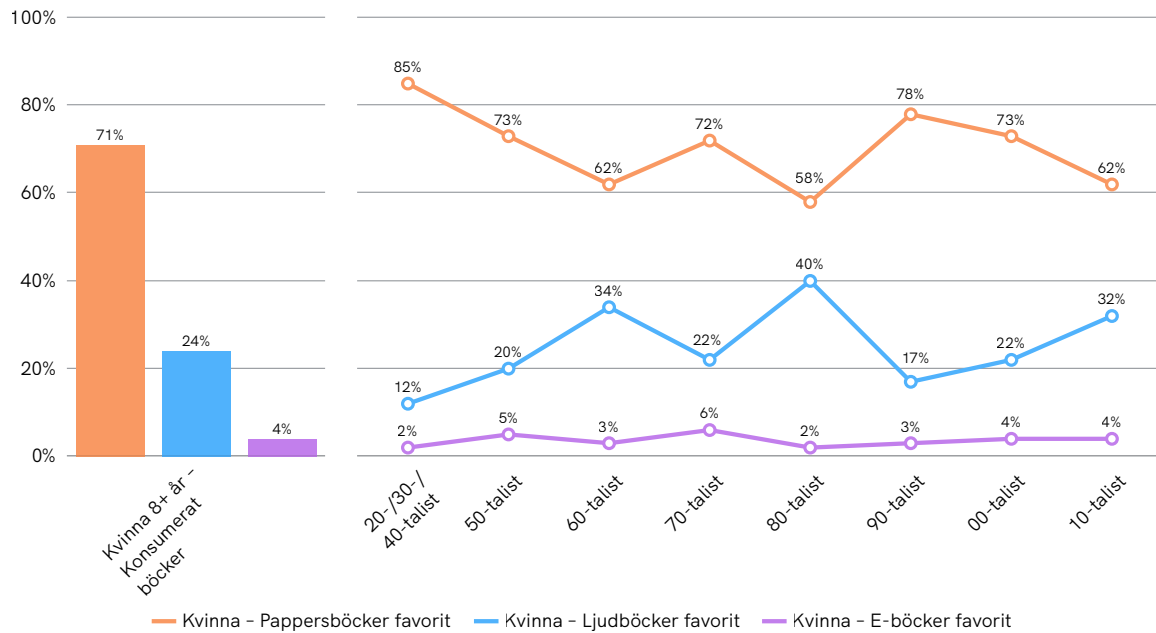
FAVORITFORMAT BLAND KVINNOR SOM KONSUMERAR BÖCKER

Diagram 8.3a-c, Bas: Konsumerat böcker de senaste 12 månaderna, År 2023 (Studie 2)

*) Obs! Låg bas med höga felmarginaler

Vilket bokformat är favoriten?

Kort summerat är den tryckta boken i pappersformat favoriten bland de som har läst eller lyssnat på böcker det senaste året. Det gäller män och kvinnor i alla åldrar.

Vilka har pappersboken som favorit?

- Den tryckta boken i pappersformat är favorit oavsett kön och ålder. 7 av 10 av de som konsumerat böcker det senaste året har pappersboken som favorit.
- Mest populär är pappersboken bland de allra äldsta och bland 90-talisterna. I den yngre halvan av befolkningen sticker 90-talisterna ut markant genom att ha pappersboken som favorit i betydligt högre utsträckning än alla andra. Det gäller såväl män som kvinnor.
- Minst populär är pappersboken bland kvinnor födda på 80-talet och män födda på 00-talet.

Vilka har ljudboken som favorit?

- Var fjärde av de som har konsumerat böcker det senaste året har ljudboken som favorit. Det skiljer sig dock stort åt mellan olika åldrar.
- Ljudboken är som mest populär bland 80-talister och 00-talister. Åldersgruppen mellan dem, alltså 90-talisterna, är dock inte alls lika förtjusta i ljudböcker. Faktum är att ljudboken är som minst populär bland 90-talisterna samt de äldsta internetanvändarna.
- Bland kvinnor är ljudboken som mest populär bland 80-talister och 60-talister. Kvinnor i åldersgruppen mellan dem, alltså 70-talisterna, är dock inte alls lika förtjusta i ljudböcker.

- Bland män är ljudboken som mest populär bland 00-talister och 70-talister.
- Totalt sett har lika många män som kvinnor ljudboken som favorit. Skillnaden dem emellan i vissa åldersgrupper är dock påfallande stor:
60-talister: Män (16%) Kvinnor (**34%**)
70-talister: Män (**35%**) Kvinnor (22%)
80-talister: Män (26%) Kvinnor (**40%**)
00-talister: Män (**41%**) Kvinnor (22%)

Vilka har e-boken som favorit?

- Var tjugonde (5%) av de som har konsumerat böcker det senaste året har e-boken som favorit.
- E-boken är det enda bokformat som fler män än kvinnor har som favorit.
- Bland män är e-boken som mest populär bland 80- och 90-talister varav nära var tionde har den som favorit. Bland män födda på 90-talet börjar den närma sig samma nivå som ljudboken.
- Bland kvinnor är e-boken som mest populär bland 70-talisterna.

Fem röster om varför pappersboken är favoriten...

“Jag föredrar tyngden, lukten och känslan av fysiska böcker. Böckerna ÄR dina för alltid, digitalt kan försvinna. Det är också lättare att låna ut en pappersbok så att du kan dela glädjen.”

Kvinna, 28 år

“Pappersböcker har själ. Lukten när man öppnar en ny bok, det visuella i att ha boken i sin bokhylla.. oslagbart. Pappersböcker kan också vara mer lugnande och intimt, en av de få stunder jag bara är i nuet..”

Man, 35 år

“En digital bok doftar inte som en pappersbok, det gör den inte. Och den framkallar inte heller minnen och påminnelser om tänkvärda saker förstås, som en bokhylla med pappersböcker gör.”

Kvinna, 44 år

“Att läsa pappersböcker är en helt annan känsla, ännu mer än vinylskivor. Att få sitta ihopkurad under en filt och läsa en bok, med doften av papper! Inga digitala medier kan ersätta det, någonsin.”

Man, 46 år

“Den fysiska artefakten, boken, har en materialitet som inte går att slå; pappersboken existerar i rummet, har en tyngd och en närvaro som den digitala inte har.”

Man, 48 år

Vad säger de digitala bokkonsumenterna om ljudboken och e-boken? Svaret finner du under *“Fördelar och nackdelar med digitala böcker”*.

Ljudbokslyssnarna föredrar ljudboken framför pappersboken

Fråga: Vilket bokformat är din favorit?

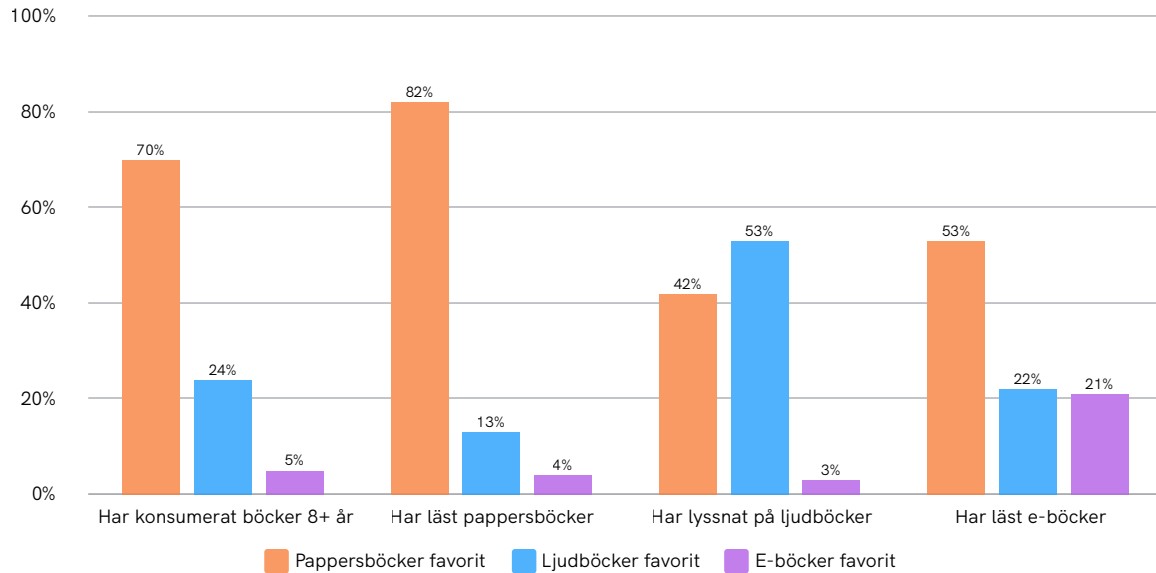

Diagram 8.4, Bas: Konsumerat respektive bokformat de senaste 12 månaderna 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Vilken favorit har de som konsumerat respektive bokformat?

- Bland de som har lyssnat på ljudböcker har drygt 5 av 10 ljudboken som favorit och drygt 4 av 10 pappersboken. Ljudbokslyssnarna föredrar alltså ljudboken före pappersboken.
- Bland de som har läst e-böcker är pappersboken fortfarande den största favoriten. Drygt 5 av 10 av e-bokskonsumenter har pappersboken som favorit och på delad andra plats hamnar e-boken och ljudboken som 2 av 10 har som favorit.
- Bland pappersboksläsarna dominerar pappersboken som favorit. Det beror sannolikt delvis på att det är vanligare att enbart vara läsare av pappersböcker. Ljudböcker och e-böcker är i högre grad ett komplement till pappersböckerna. *)

LÅN AV BÖCKER PÅ BIBLIOTEK

Knappt 3 av 10 har lånat böcker på bibliotek det senaste året

Fråga: Har du lånat böcker på bibliotek under de senaste 12 månaderna?

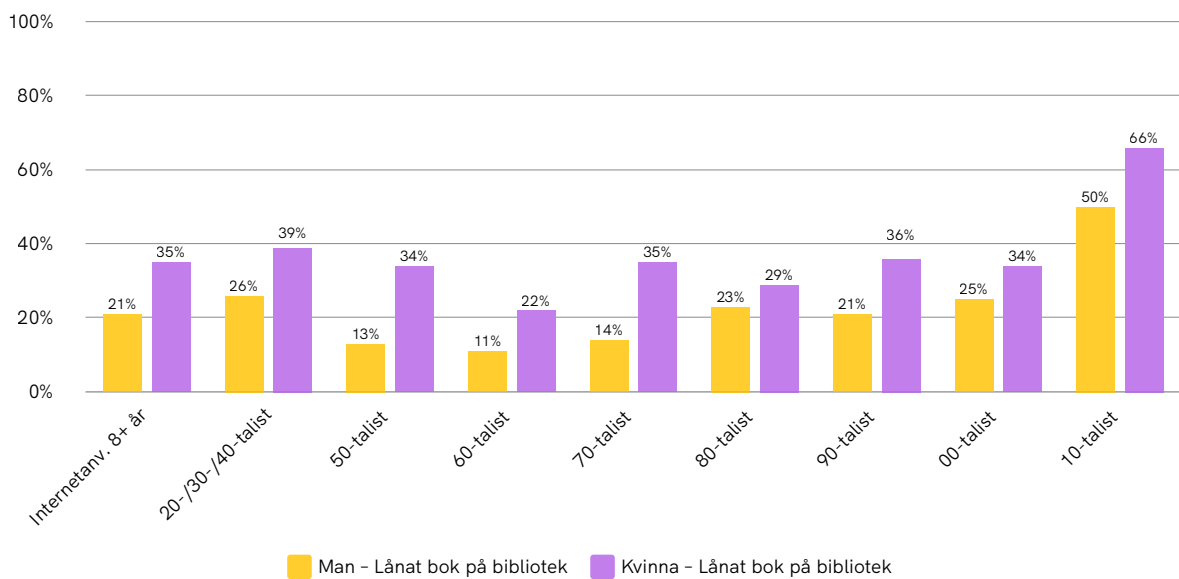
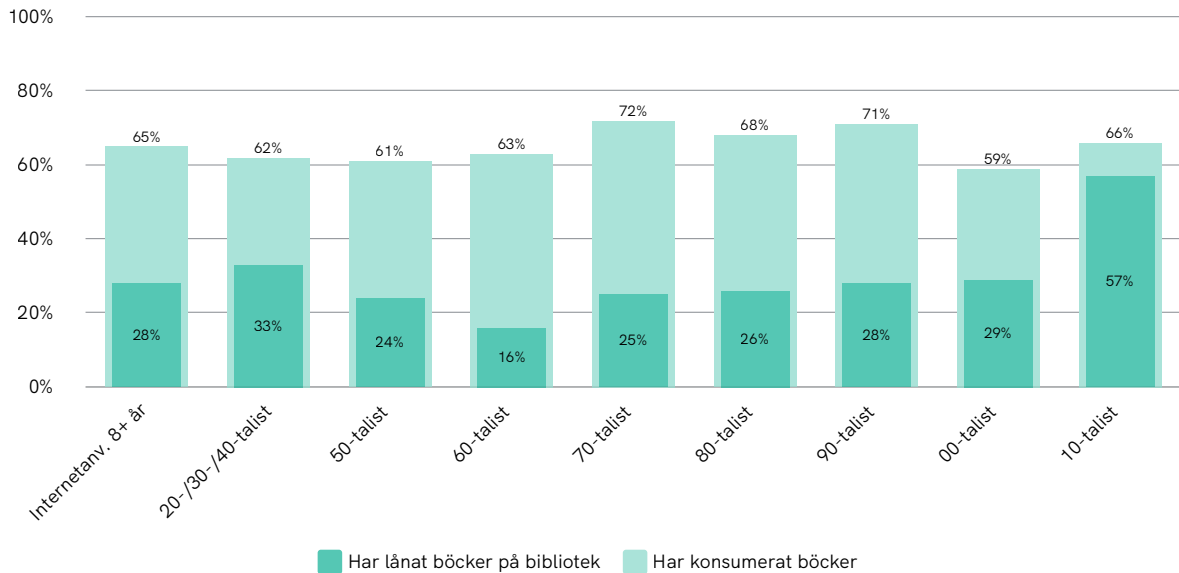

Diagram 8.5a-b, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Hur många har lånat böcker på bibliotek?

- Knappt 3 av 10 av internetanvändarna 8 år eller äldre har lånat böcker det senaste året.
- Flitigast på att låna böcker har de yngsta varit. Bland 10-talisterna har nästan 6 av 10 lånat böcker.

- 60-talisterna har lånat böcker minst av alla det senaste året. Det gäller både män och kvinnor.
- Fler kvinnor (35%) än män (21%) har lånat böcker det senaste året. Det gäller alla åldrar.
- Störst skillnad mellan män och kvinnor i boklånet är det bland 50- och 70-talister. I dessa åldersgrupper har mer än dubbelt så många kvinnor som män lånat böcker.

Fler lånar e-böcker än ljudböcker på bibliotek

Fråga: Har du lånat böcker på bibliotek under de senaste 12 månaderna?

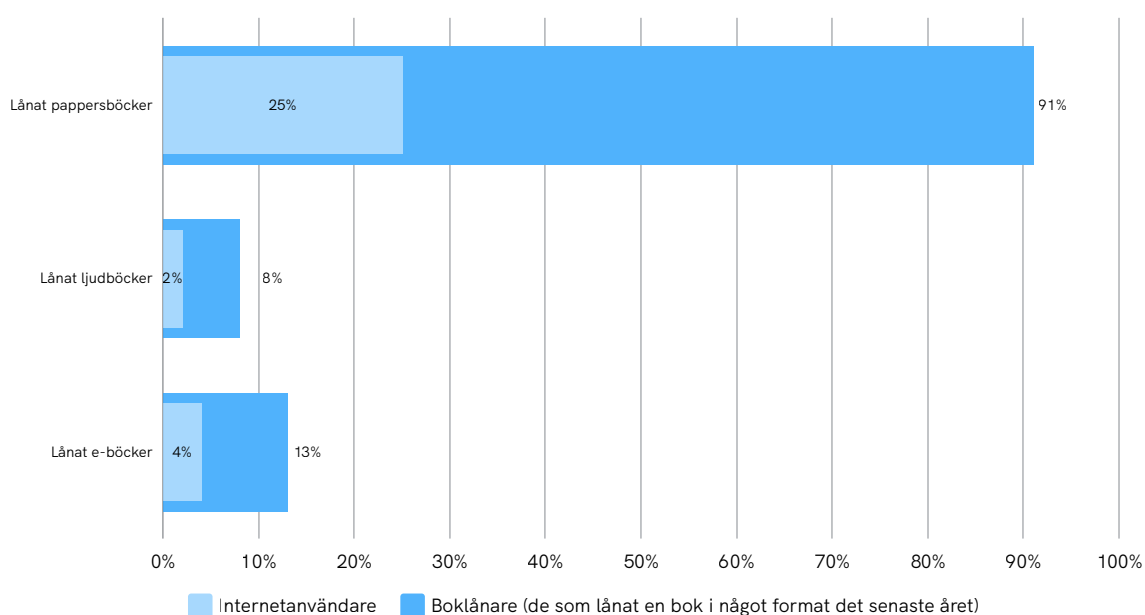

Diagram 8.6, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Vilka bokformat har lånats på bibliotek år 2023?

- 9 av 10 av de som har lånat en bok på biblioteket år 2023 har lånat en pappersbok. Sett till befolkningen motsvarar det var fjärde internetanvändare.
- Fler har lånat e-böcker än ljudböcker på bibliotek år 2023. Detta trots att det är betydligt fler som konsumerar ljudböcker än e-böcker. (Se *Diagram 8.2*.)
- Var åttonde (13%) som har lånat en bok på biblioteket år 2023 har lånat en e-bok. Det motsvarar 4 procent av internetanvändarna och allra mest har kvinnor födda på 90-talet (7%) och 70-talet (6%) lånat e-böcker. *)
- Inte ens var tionde (8%) som har lånat en bok på biblioteket har lånat en ljudbok. Det motsvarar 2 procent av internetanvändarna.
- 12 procent av de som lånat böcker har lånat mer än ett bokformat. *)

Var femte e-bokskonsument lånar e-böcker på bibliotek

Fråga: Har du lånat böcker på bibliotek under de senaste 12 månaderna?

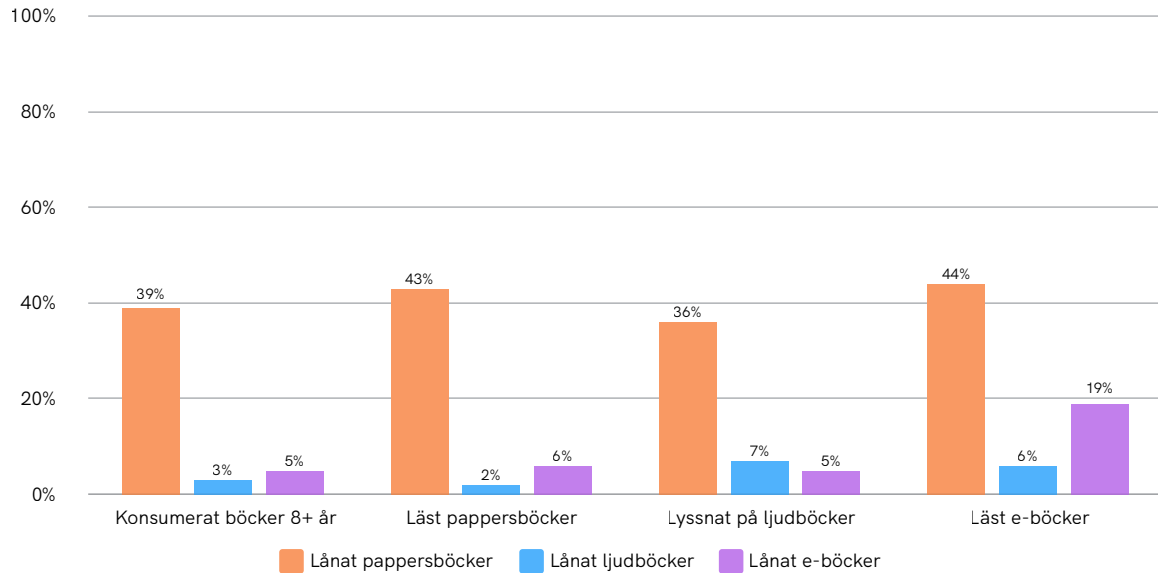

Diagram 8.7, Bas: Konsumerat respektive bokformat de senaste 12 månaderna 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Vilka bokformat lånar de som har lyssnat på eller läst pappersböcker, ljudböcker eller e-böcker?

- Av de internetanvändare som har läst tryckta böcker i pappersformat har drygt 4 av 10 lånat pappersböcker på bibliotek det senaste året.
- 2 av 10 av e-bokskonsumenter har lånat e-böcker på biblioteket det senaste året.
- Bland ljudboksllyssnarna har 7 procent lånat ljudböcker på bibliotek det senaste året.
- Nästan tre gånger fler konsumenter av e-böcker än ljudböcker har alltså lånat sitt respektive bokformat på bibliotek.

BARN OCH UNGDOMARS BOKKONSUMTION

Nästan 4 av 10 barn i åldern 8–19 år har inte läst eller lyssnat på en bok under 2023

Fråga: Har du läst böcker i pappersformat, lyssnat på ljudböcker eller läst e-böcker under de senaste 12 månaderna?

Konsumerat böcker = Läst pappersböcker/lyssnat på ljudböcker/läst e-böcker

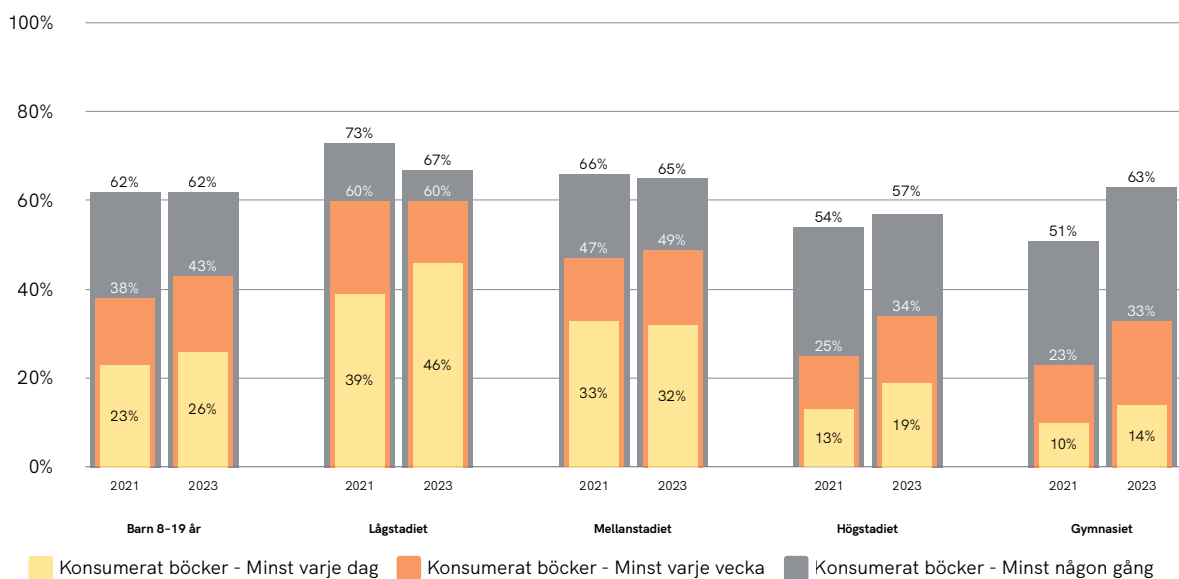

Diagram 8.8a-b, Bas: Barn och ungdomar 8–19 år, År 2021/2023 (Studie 2)
För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

Hur många barn och ungdomar läser eller lyssnar på böcker år 2023?

- Drygt 6 av 10 barn i åldern 8–19 år har konsumerat böcker i något format år 2023.
- Bokkonsumtionen är som högst bland barn på låg- och mellanstadiet. Därefter minskar bokkonsumtionen bland barn på högstadiet för att sedan öka igen bland ungdomar på gymnasiet.
- Bokkonsumtionen är alltså som lägst bland barn på högstadiet.

Hur många barn och ungdomar läser eller lyssnar på böcker varje vecka år 2023?

- Drygt 4 av 10 barn 8–19 år konsumerar böcker varje vecka.
- Veckokonsumtionen är som högst bland barn på lågstadiet där 6 av 10 läser eller lyssnar på böcker varje vecka.
- Hälften av barnen på mellanstadiet konsumerar böcker varje vecka.
- En tredjedel av de barn och ungdomar som går på högstadiet och gymnasiet läser eller lyssnar på böcker varje vecka. Det är alltså nästan hälften så många som barn på lågstadiet.

Hur många barn och ungdomar läser eller lyssnar på böcker varje dag år 2023?

- Drygt var fjärde barn 8–19 år konsumerar böcker varje dag.
- Uppemot hälften av lågstadiebarnen läser eller lyssnar på böcker dagligen. Därefter minskar den dagliga bokkonsumtionen ju äldre barnen blir.
- En tredjedel av barnen på mellanstadiet, var femte på högstadiet och var sjunde på gymnasiet läser eller lyssnar på böcker dagligen.

Hur många barn och ungdomar läser eller lyssnar inte på böcker år 2023?

- Nära 4 av 10 (38%) av barnen i åldern 8–19 år har inte konsumerat böcker i något format år 2023.
- Mer än 4 av 10 (43%) av barnen på högstadiet har inte konsumerat böcker i något format vilket är minst av alla barn i olika skolåldrar.
- Var tredje barn på lågstadiet och drygt var tredje barn på mellanstadiet och gymnasiet har inte konsumerat böcker i något format under år 2023.

Är det fler eller färre barn och ungdomar som läser eller lyssnar på böcker år 2023?

- Den totala bokkonsumtionen bland barn och ungdomar 8–19 år ligger på samma nivå som år 2021.
- De som signifikant har ökat sin totala bokkonsumtion är ungdomarna som går på gymnasiet. Utöver det är samtliga skillnader inom felmarginalen.

Notera att vi inte har avgränsat frågorna om bokkonsumtion till antingen skolan eller fritiden utan frågorna avser all bokkonsumtion. Vi har dock grupperat barnen i olika skolåldrar för att enkelt synliggöra skillnader mellan olika åldersgrupper.

Bland barn och ungdomar läser de på högstadiet pappersböcker minst av alla

Fråga: Har du läst böcker i pappersformat, lyssnat på ljudböcker eller läst e-böcker under de senaste 12 månaderna?

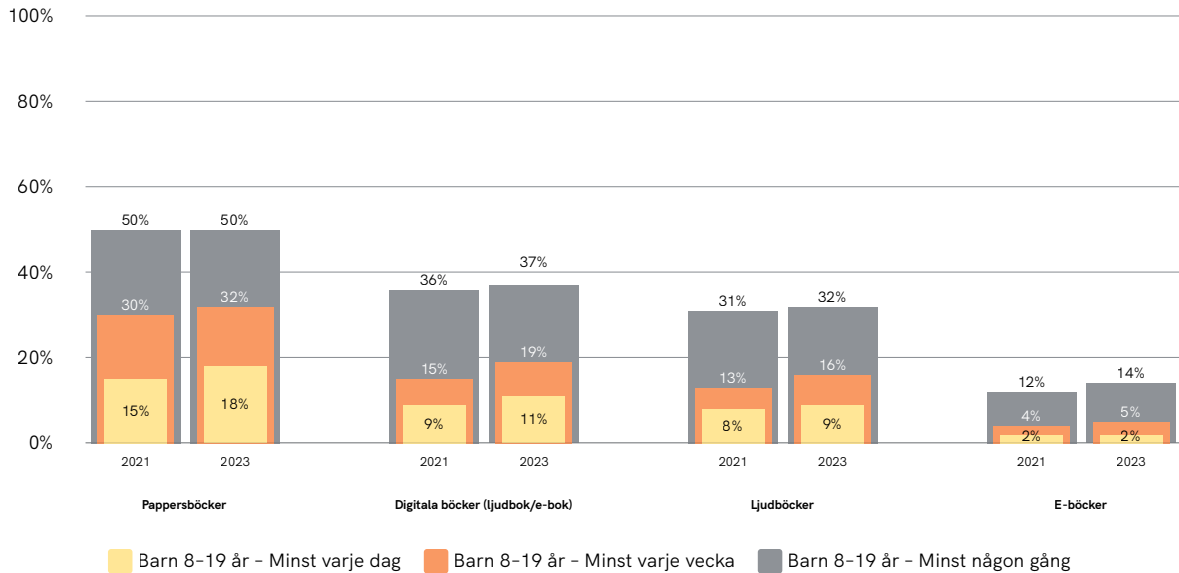

Diagram 8.9a, Bas: Barn och ungdomar 8-19 år, År 2021/2023 (Studie 2)
För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

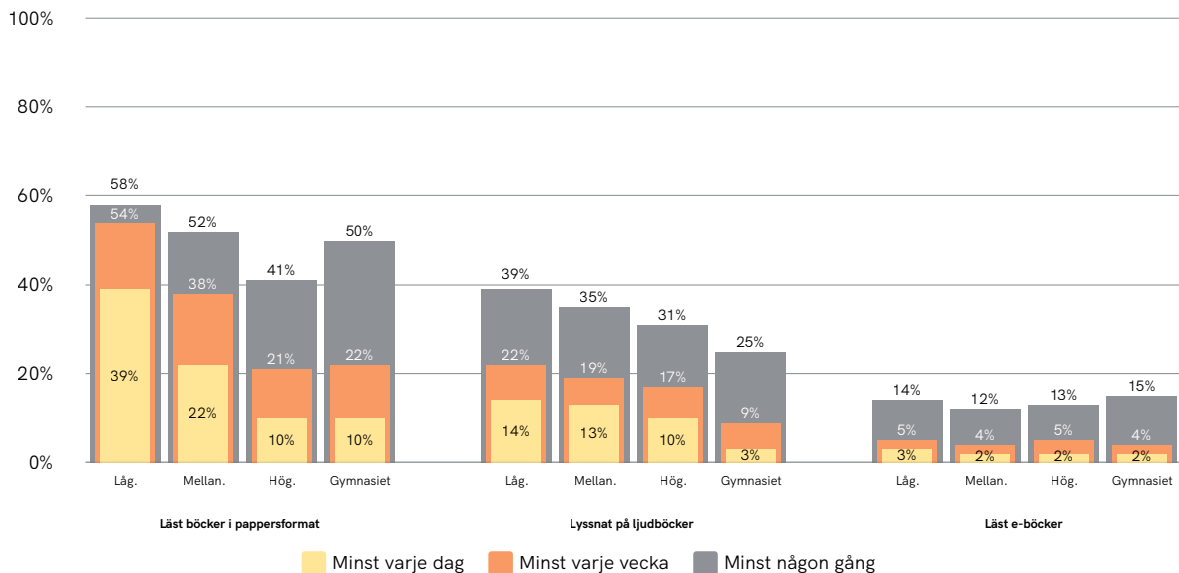

Diagram 8.9b, Bas: Barn och ungdomar 8-19 år, År 2023 (Studie 2)
För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

Hur många barn och ungdomar läser böcker i pappersformat?

- Hälften av barnen i åldern 8–19 år har läst böcker i pappersformat under det senast året, en tredjedel varje vecka och en femtedel varje dag.
- 6 av 10 av barnen på lågstadiet har läst pappersböcker vilket är mest av alla bland barn i åldern 8–19 år.
- 4 av 10 av barnen på högstadiet har läst pappersböcker vilket är minst av alla bland barn i åldern 8–19 år.
- Konsumtionen av pappersböcker har år 2023 inte ökat eller minskat varken totalt sett eller i någon åldersgrupp bland barn utan ligger på samma nivå som år 2021. Samtliga skillnader är inom felmarginalen. *)

Hur många barn och ungdomar lyssnar på ljudböcker?

- En tredjedel av barnen 8–19 år har lyssnat på ljudböcker under det senast året, en sjättedel varje vecka och en tiondel varje dag.
- Andelen som lyssnar på ljudböcker är som högst bland barnen på lågstadiet och sedan minskar andelen ljudbokslyssnare ju äldre barnen blir.
- Totalt sett har andelen barn som lyssnar på ljudböcker inte ökat. De som går på högstadiet har dock ökat sin vecko- och dagliga ljudbokskonsumtion år 2023. Övriga skillnader är inom felmarginalen. *)

Hur många barn och ungdomar läser e-böcker?

- Var sjunde (14%) av barnen 8–19 år har läst e-böcker under det senast året, var tjugonde (5%) varje vecka och 2 procent varje dag.
- Andelen som läser e-böcker är förhållandevis jämnt fördelad mellan olika åldersgrupper bland barn och ungdomar.
- Konsumtionen av e-böcker har år 2023 inte ökat eller minskat varken totalt sett eller i någon åldersgrupp bland barn utan ligger på samma nivå som år 2021. Samtliga skillnader är inom felmarginalen. *)

Notera att vi inte har avgränsat frågorna om bokkonsumtion till antingen skolan eller fritiden utan frågorna avser all bokkonsumtion. Vi har dock grupperat barnen i olika skolåldrar för att enkelt synliggöra skillnader mellan olika åldersgrupper.

Pappersboken är favoriten bland barn och ungdomar

Fråga: Vilket bokformat är din favorit?

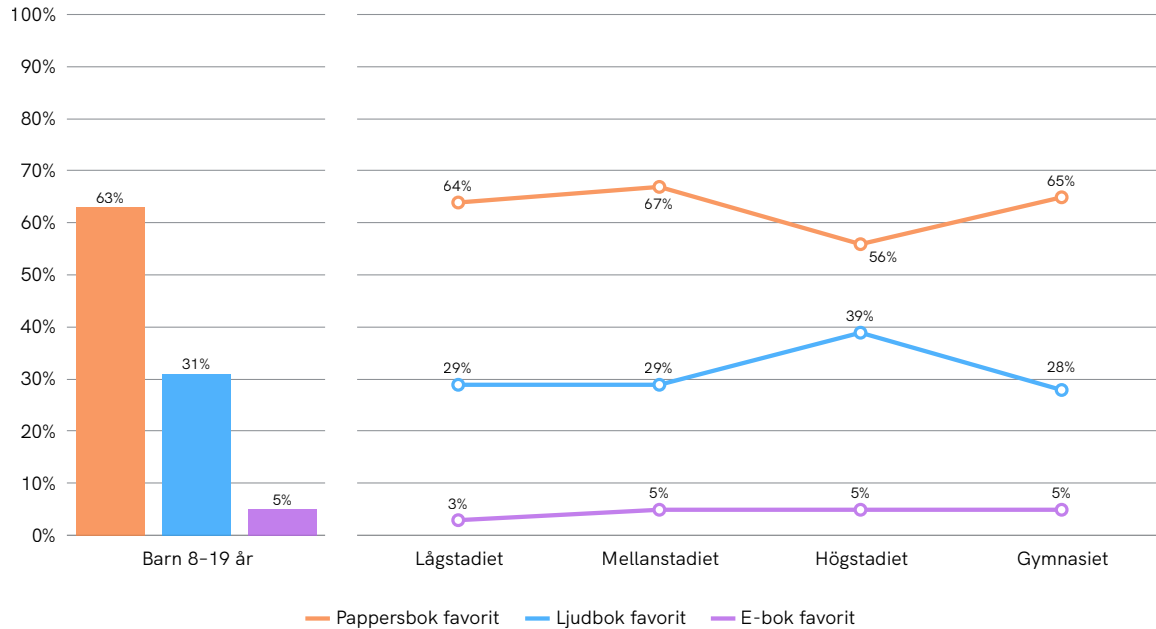

Diagram 8.10, Bas: Barn och ungdomar 8-19 år som har konsumerat böcker, År 2023 (Studie 2)

Vilket bokformat har barn och ungdomar som favorit?

- Den tryckta boken i pappersformat är favorit hos barn och ungdomar 8-19 år. Mer än 6 av 10 har pappersboken som favorit.
- Minst populär är pappersboken bland barn på högstadiet och bland dem är också ljudboken som mest populär.
- 3 av 10 barn och ungdomar har ljudboken som favorit, allra mest barn på högstadiet där 4 av 10 har den som favorit.
- Var tjugonde (5%) barn i åldern 8-19 år har e-boken som favorit.

Fem röster från barn och ungdomar om varför pappersboken är favorit...

"Det är mer som en levande historia att läsa en pappersbok."
Pojke, 10 år

"Vanliga pappersböcker kan man läsa mer i fred."
Flicka, 10 år

"Pappersböcker har ju inget batteri som tar slut."
Flicka, 12 år

"Jag tycker om att hålla i boken jag läser och se hur mycket som är kvar."
Flicka, 13 år

“Väldigt roligt att äga de böcker som man läst.”
 Flicka, 16 år

Vad säger barn och ungdomar om ljudboken och e-boken? Svaret finner du under *“Fördelar och nackdelar med digitala böcker”*.

Drygt 4 av 10 barn i åldern 8–19 år lånar böcker på bibliotek

Fråga: Har du lånat böcker på bibliotek under de senaste 12 månaderna?

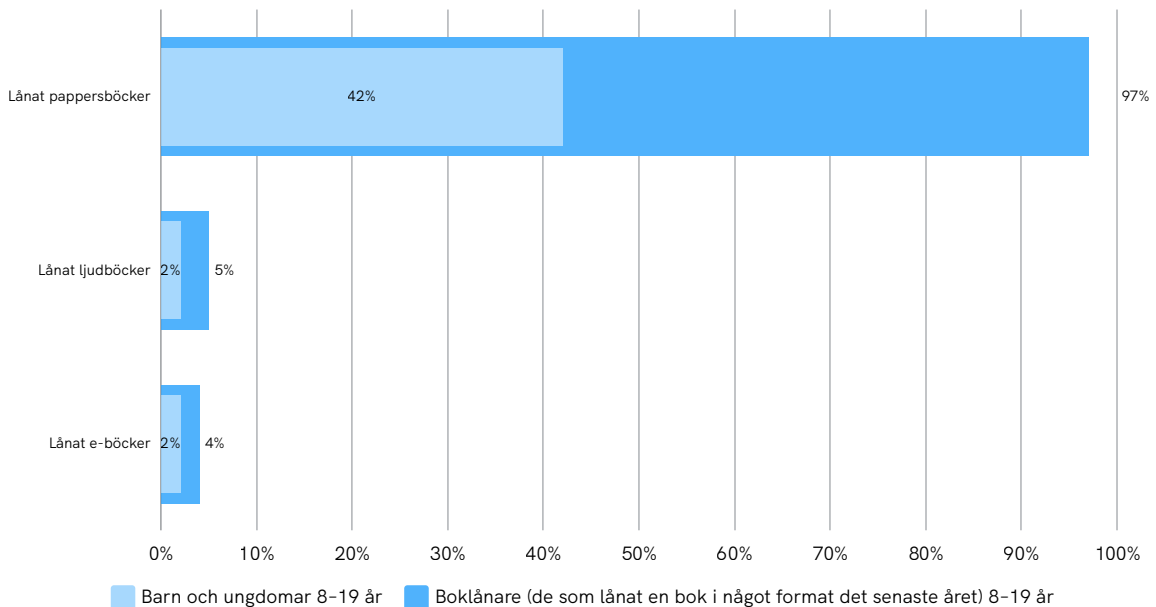
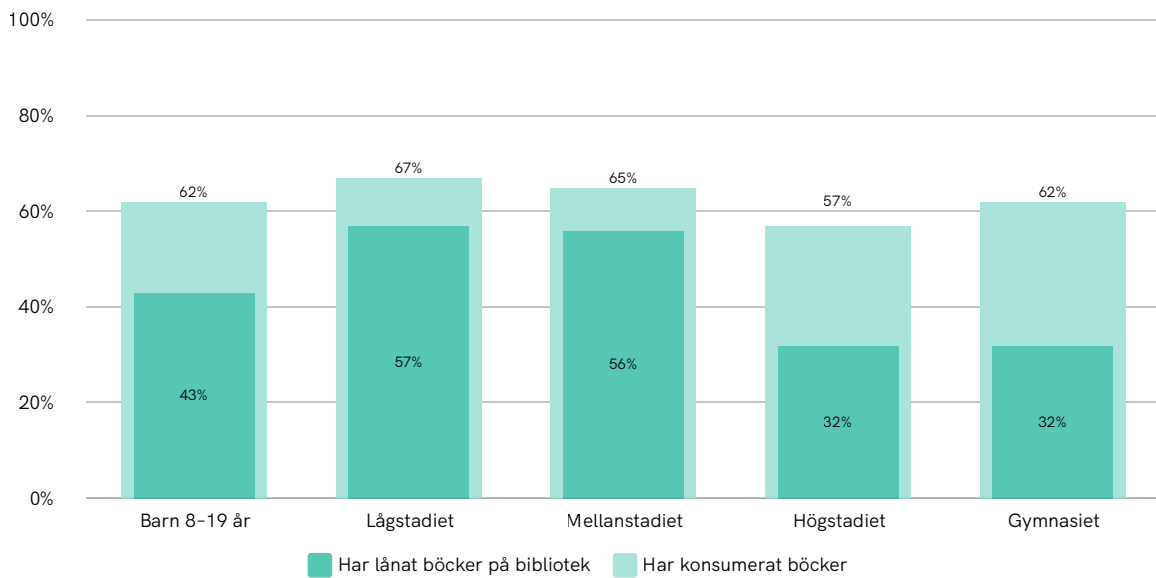

Diagram 8.11a-b, Bas: Barn och ungdomar 8-19 år, År 2023 (Studie 2)

Hur många barn och ungdomar har lånat böcker på bibliotek?

- Drygt 4 av 10 barn i åldern 8-19 år har lånat böcker på bibliotek det senast året.
- Flitigast på att låna böcker har barn på låg- och mellanstadiet varav uppemot 6 av 10 har lånat böcker.
- En tredjedel av ungdomarna på högstadiet och gymnasiet har lånat böcker i något format på biblioteket år 2023.

Vilka bokformat har barn och ungdomar lånat på bibliotek år 2023?

- Nästan alla barn och ungdomar - hela 97 procent - som lånar böcker har lånat en bok i pappersformat.
- Endast några få procent av barnen har lånat ljudböcker eller e-böcker.
- 5 procent av de barn som lånat böcker har lånat mer än ett bokformat. *)

FÖRDELAR OCH NACKDELAR MED DIGITALA BÖCKER

“Man kan ha tusentals digitala böcker i fickan, men pappersböcker får inte slut på batteri”

Fråga: Vilka fördelar och nackdelar upplever du att digitala böcker har, alltså vad tycker du är bättre eller sämre med ljudböcker och e-böcker, jämfört med pappersböcker? Och har digitala böcker påverkat din läsning på något sätt?

Diagram 8.12, Bas: Digitala bokkonsumenter 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Var tredje konsumerar digitala böcker, det vill säga ljudböcker och e-böcker. Dubbelt så många konsumerar ljudböcker än e-böcker och 7 procent läser och lyssnar på både och (se *Diagram 8.2a*).

I denna fråga om synen på ljudböcker och e-böcker har de digitala bokkonsumenterna fått ange sina spontana tankar i fritext utan några svarsalternativ. Detta är alltså de digitala bokkonsumenternas uppfattning om digitala böcker baserat på vad de hittills har erfaren av de olika formaten och marknaden som tillhandhåller dem.

Även om både ljudböcker och e-böcker är digitala så skiljer sig konsumtionen av dem åt; den ena “läser man med öronen” och den andra med ögonen. Därför kommer vi dels att titta på vad de har gemensamt och dels att undersöka vilka som är deras unika fördelar och nackdelar.

Vi har kort sammanfattat svaren om vilka fördelar och nackdelar de digitala bokkonsumenterna ser med de olika bokformaten – och hur dessa format eventuellt har påverkat deras totala bokkonsumtion. Vi återger även flera åsikter i citatform för att ytterligare tydliggöra såväl praktiska erfarenheter som tankar om de digitala böckerna.

“Digitala böcker är resvänliga, lättburna och klimatsmarta”

GEMENSAMMA FÖRDELAR MED LJUDBÖCKER OCH E-BÖCKER

Diagram 8.13, Bas: Digitala bokkonsumenter 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Väger fördelarna eller nackdelarna tyngst för digitala böcker?

De digitala bokkonsumenterna ser både många fördelar och många nackdelar med ljudböcker och e-böcker. De positiva omdömena är dock fler än de negativa för både digitala böcker som helhet och såväl ljudböcker som e-böcker var för sig.

Fördelarna tenderar dock väga tyngre för ljudböckerna än för e-böckerna. Det kan dock bero på vad man lägger i vågskålarna för e-boken. De som har läst e-bok på en läsplatta, endast avsedd för e-böcker, är betydligt mer positiva än de som läst e-böcker på mobil, surfplatta eller dator. De sistnämnda tycks överlag vara mer negativa än övriga digitala bokkonsumenter.

Flera av fördelarna har ljudböckerna och e-böckerna gemensamt. Däremot delar de ytterst få nackdelar, då nackdelarna skiljer sig stort åt mellan de olika formaten.

Vilka gemensamma fördelar har digitala böcker?

De främsta gemensamma fördelarna som både ljudböcker och e-böcker har enligt de digitala bokkonsumenterna är att de är “resvänliga och lättburna”. Att man kan ha “tusentals böcker i fickan” tack vare de digitala enheterna istället för att “bära runt på skrymmande och tunga pappersböcker”. Några är också glada över att slippa förvara böcker i fysisk form i sina hem.

I de båda digitala bokformaten kan man dessutom få tillgång till böcker direkt “på bara några sekunder” och man har ett stort utbud att välja emellan, ibland även sådana böcker som har slutat tryckas. Det stora utbudet gör också att vissa testar på helt nya författare och nya genrer av litteratur. Att böckerna är digitala och att man inte har behövt “skövla skog för att göra papper” får en stor andel att tycka att de är mer klimatsmarta och miljövänliga än pappersböcker.

Flera svarar också att digitala böcker håller ett lägre pris än de fysiska böckerna och att de strömmande abonnemangstjänsterna kan vara kostnadseffektiva. Både ljudböcker och e-böcker underlättar också bokkonsumtion för de med synnedsättning.

Vilka gemensamma nackdelar har digitala böcker?

Nackdelarna med ljudböcker respektive e-böcker skiljer sig åt och är inte alls lika många som de gemensamma fördelarna. Förenklat är det framför allt tre nackdelar som ljudböcker och e-böcker delar enligt de digitala bokkonsumenterna.

Den vanligaste nackdelen är att de digitala enheterna man konsumerar böckerna på ofta "stör" lyssningen eller läsningen. Det kan komma nyhetsnotiser och aviseringar från sms, sociala medier och andra appar som gör att man blir distraherad och inte kan koncentrera sig på boken.

De digitala enheterna kräver också batterier som behöver laddas och är "miljöfarliga". Läsning och lyssning av en bok kan störas om enheten "börjar ropa efter ström" eller så avbryts den abrupt om enheten får helt slut på batteri.

Den tredje nackdelen handlar om ägandeformen av de digitala böckerna. Den omnämns framförallt av de som använder abonnemangstjänster och därmed inte äger de digitala böcker de konsumerar. Detta är något de saknar, i synnerhet i jämförelse med de tryckta böckerna.

Sex röster om digitala böckers gemensamma fördelar och nackdelar...

"Det är lättare att ta med fler digitala böcker än pappersböcker, de tar mindre fysisk plats och väger mindre. Jag bär runt på flera hundra, om inte tusen böcker i handväskan varje dag. Har bantat ned vikten på min resväska också. Men pappersböcker får aldrig slut på batteri."

Kvinna, 26 år

"Fördelar m digitala böcker: man har tillgång direkt till gigantiskt utbud och har därför tagit del av mycket mer litteratur i olika genrer än förut. Effektivare användning av naturresurser: inget behöver fraktas, inget material går åt för just mitt exemplar, extra viktigt om jag bara ska testa den snabbt och sedan inser att den inte var så relevant."

Man, 47 år

"Fördelen med digitala böcker är att de är lättillgängliga och tar ingen plats. Jag har tillgång till ett helt bibliotek direkt från telefon/surfplatta/dator. Streama böcker är både prisvärt och miljövänligt jämfört med att köpa dyra pappersböcker som avlivat en massa träd för att tillverkas."

Kvinna, 31 år

"Går snabbt att få tag på nya releaser och gamla böcker som inte trycks längre finns ofta digitalt. Lätt att provläsa "allt" och hitta nya favoriter. Mitt främsta problem med digitala böcker är ägande och bevaring. Oftast finns det inget faktiskt ägande utan snarare någon slags prenumeration eller avtalstjänst vilket är negativt. Speciellt om de som tillhandahåller boktjänsten går i konkurs eller förlorar rättigheterna till böckerna. Mer otryggt på det stora hela."

Man, 29 år

"Jag är kvar i stressen och jag känner av sociala medier och att ständigt vara uppkopplad när jag läser eller lyssnar på en digital bok eftersom mina notiser plingar upp på skärmen och det är nära till andra appar hela tiden. Jag kan också bli "trött" eller "äcklad" av att hela tiden få min koncentration avbruten istället för att få leva mig in i boken."

Kvinna, 59 år

“P g a synsvårigheter hjälper ljud- o e-böcker mig. Orkar inte läsa vanliga böcker så mycket som jag vill. I en e-bok kan jag förstora texten så att ögonen kan läsa den. Är ögonen trötta får det bli ljudböcker.”
Kvinna, 84 år

“Med ljudböcker har man händerna fria och kan göra annat samtidigt”

FÖRDELAR MED LJUDBÖCKER

NACKDELAR MED LJUDBÖCKER

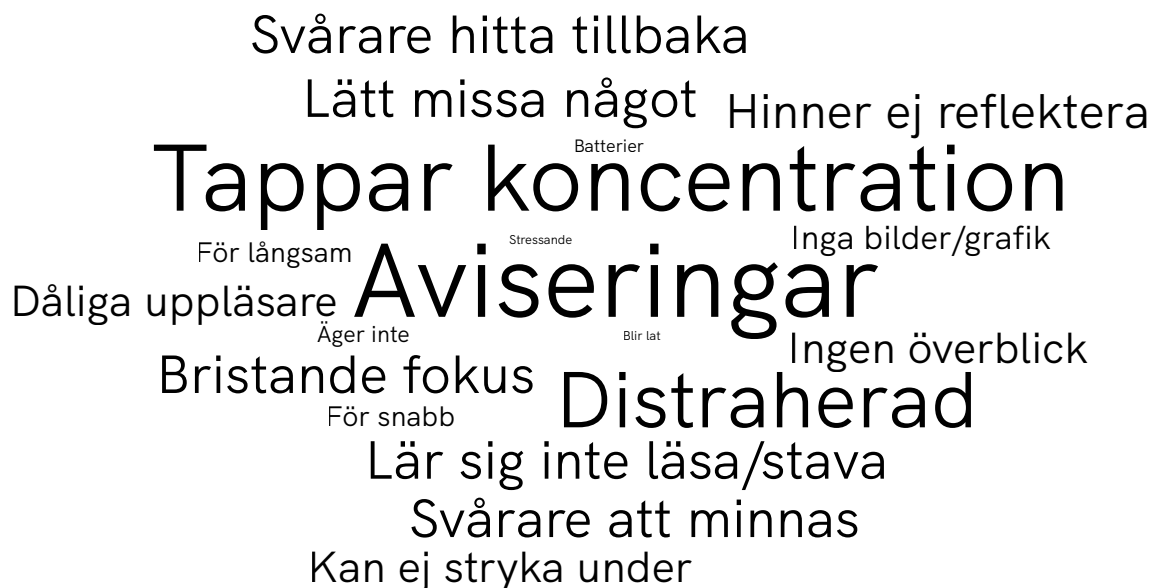

Diagram 8.14a-b, Bas: Digitala bokkonsumenter 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Hur har ljudböcker påverkat bokkonsumtionen?

Kort summerat upplever majoriteten av ljudbokskonsumenter att ljudböcker har ökat deras totala bokkonsumtion. Ljudböckerna ger dem möjlighet att konsumera böcker samtidigt som de gör något annat. Textböckerna läses vid andra tillfällen och ljudböckerna har därför blivit ett komplement. Ljudböckerna har alltså inte ersatt textböckerna i någon högre utsträckning utan istället möjliggjort en större total bokkonsumtion enligt merparten av ljudbokslyssnarna.

De finns också en liten andel som uppger att de inte har tid eller lust att läsa textböcker, eller att de har de fysiska begränsningar som gör att de inte kan tillgodogöra sig böcker i textformat. För dem har ljudboken blivit "det enda alternativet" att konsumera böcker på.

Sex röster om hur ljudböcker påverkat bokkonsumtionen...

"Jag läser mer tack vare ljudböckerna. Då kan jag läsa och göra något annat samtidigt och kan på så vis «multitaska». Jag tar mig alldeles för sällan tiden till att sitta ner och «bara» läsa en vanlig bok. Jag skulle säga att ljudboken är ett bra komplement till pappersboken och att det är positivt att kunna uppleva berättelser på flera olika sätt."

Kvinna, 26 år

"Med ljudböcker hinner jag faktiskt konsumera böcker. Skulle aldrig hinna få in läsning av fysiska böcker i min vardag. Ljudböcker kan jag sluka samtidigt som hushållssysslor görs osv. Älskar att läsa så ljudböcker har verkligen varit "räddningen"."

Kvinna, 34 år

"Jag har dyslexi, så därför föredrar jag ljudböcker alla dagar i veckan. Pappersböcker har jämt varit en kamp för mig och ljudböcker har öppnat en ny dörr. Är typ det enda bokalternativet för mig nu."

Man, 18 år

"Jag blev utbränd och efter kan jag inte läsa längre texter. Tappar bort mig mm. Ljudböcker har fått min kärlek till böcker att återuppstå!"

Kvinna, 44 år

"Läser inte så om det ska vara böcker så vill jag lyssna på dem."

Man, 21 år

"Ljudböcker är perfekt för mig eftersom min syn är så dålig att jag inte kan läsa tryckt text. Utan ljudböcker hade min tid som bokläsare varit över. Sorglig tanke."

Man, 73 år

Vilka fördelar har ljudböcker?

Den största fördelen med ljudböcker är att man kan göra annat samtidigt. Detta lovordas av nästan alla boklyssnare. Man har händerna fria, kan "multitaska" och exempelvis utföra hushållssysslor som att städa, tvätta eller ta hand om trädgården.

Många lyssnar också på böcker när de tränar eller "tar sig mellan två platser" som när de promenerar, cyklar eller kör bil. I jämförelse med textböcker är ljudböcker

också "ypperliga att läsa och slippa bli åksjuk". Några nämner också att ljudböcker gjort det möjligt att ta del av en bok "tillsammans i nuet" med familjen, som exempelvis på en bilfärd eller hemma i köket under matlagningen.

Ljudböcker används också som avkoppling. Det går att "slölyssna" utan att behöva anstränga sig, ungefär "som bakgrundsmusik". Man behöver inte heller hålla i något och man behöver inte läsa med ögonen, utan man kan bara blunda och lyssna. Flera använder ljudböcker för insomning.

Andra fördelar med ljudböcker som omnämns är att det går "snabbare" att konsumera böcker, att man "hinner med" fler böcker jämfört med att läsa textböcker. Att det går anpassa uppläsningshastigheten efter eget tycke och smak tycker några också är en fördel.

Personer som har ADHD, synnedsättningar eller läs- och skrivsvårigheter som dyslexi upplever också att ljudböcker både möjliggör och underlättar för dem att ta del av böcker.

Sedan är de gemensamma fördelarna för digitala böcker, alltså ljudböcker och e-böcker, som tidigare nämnts icke att förglömma. Som att de exempelvis är lätta att bära och resa med, mer miljövänliga än pappersböcker och finns i ett stort och lättillgängligt utbud. Läs mer under: *Vilka gemensamma fördelar har digitala böcker?*

Fem röster om fördelar med ljudböcker...

"Ljudböcker kan man läsa med öronen under annan aktivitet som motion, promenader, städning, matlagning, bussfärd, repetitiva arbetsuppgifter när man inte har möjlighet att använda papperstryckta böcker. Ljudböcker bidrar till att man kan läsa böcker fast man inte har tid."

Kvinna, 18 år

"Genom att lyssna på ljudböcker kan jag förena nytta med nöje och göra många andra saker samtidigt. Laga mat, baka, handarbete eller promenera! Eftersom jag har svårt att sitta stilla och läsa en bok så har ljudböckerna öppnat en ny värld för mig!!!!"

Kvinna, 77 år

"Ljudbok är det bästa som finns. Ingen trycksvärta (allergisk). Kan läsa utan att störa partnern. Kan ställa in timer och somna till boken. Behöver inte hålla upp en bok (bindvävssjukdom orkar inte hålla armarna uppåt länge) Kan städa, gå etc. samtidigt vilket är bra för mig som har adhd. Sist men inte minst priset, lyssnar på många böcker per månad."

Kvinna, 53 år

"Ljudböcker gör att jag kan konsumera litteratur i mycket högre hastighet och utan att ödsla onödigt mycket energi. Positivt också att man kan snabba på uppläsningen om det är en långsam uppläsare. Ljudböcker kan också vara praktiska eftersom de lämnar händerna fria och man kan lyssna i valfri ställning om man har ont någonstans i kroppen."

Man, 23 år

"Jag hinner lyssna då jag kör bil många timmar i tjänsten. Hinner lyssna på fler böcker och tråkiga uppgifter blir lättare att göra med en bra bok att lyssna på. Det är också ofta så att jag och min fru lyssnar på ljudböcker tillsammans. Då stickar hon ofta samtidigt. Därför är ljudböcker bra då."

Man, 51 år

Vilka nackdelar har ljudböcker?

Att kunna göra annat samtidigt som man konsumerar böcker har också en baksida. Om inte aktiviteten är "monoton, enformig eller repetitiv" är det alltför lätt att bli distraherad och tappa fokus i sitt boklyssnande. Koncentrationssvårigheter är den nackdel som flest ljudbokskonsumenter uppger. Några menar att de "läser mer slarvigt med öronen".

I kölvattnet av att bli distraherad är det många som tycker att det är lättare att missa något när de lyssnar istället för läser och likaså att det är svårare att minnas vad de har läst och av vem. Det kan också vara svårare att hänga med och "viktiga detaljer kan gå förlorade".

Många anser också att det är "hopplöst att hitta tillbaka" i en ljudbok om man vill läsa om ett tidigare stycke, råkar tappa fokus eller somnar ifrån ljudboken. Ännu en nackdel är att man inte har någon "överblick" över var man är i boken eller hur långt det är kvar till nästa kapitel.

Några tycker att ljudböcker är "för långsamma så att de blir långtråkiga". Andra tycker att ljudböcker är "för snabba" och att de inte hinner reflektera över innehållet när "läsningen inte går i deras egen valda takt". Uppläsarens roll är mycket avgörande för upplevelsen av boken, ibland mer än innehållet.

"Att lyssna på ljudbok är som att dansa. Uppläsaren för och jag följer. Är uppläsaren duktig kan jag hamna i trans. Haltar uppläsaren blir bokupplevelsen densamma."

Kvinna, 28 år

Några av de som lyssnar mer skönlitterärt svarar att de inte upplever att ljudboken ger dem "en riktig läsoplevelse". Att de inte lever sig in i boken på samma sätt som i en textbok. De blir inte uppslukade av boken för att "berättarröstens tolkningar hämmar förmågan att skapa egna bilder".

De som lyssnar på fackböcker påtalar nackdelen med att inte kunna stryka under eller hinna anteckna om man till exempel är "ute på vift" eller har "händerna fulla". Man saknar också bilder och grafik som kan underlätta förståelsen.

En annan stor nackdel som många påtalar är risken för att man inte lär sig läsa eller stava lika bra om man bara lyssnar på orden istället för läser dem. Att man "tappar läsförmågan" och att "ordförrådet urholkas". Detta oroar såväl yngre som äldre och de yngsta uttrycker oro för egen del (Läs mer under *Vad säger barn och ungdomar om ljudböcker?*).

Sedan är de få gemensamma nackdelarna för digitala böcker, alltså ljudböcker och e-böcker, som tidigare nämnts icke att förglömma. Som att den digitala enhet man lyssnar på kommer med aviseringar som stör bokupplevelsen, att enheten kräver batterier för lyssning och att om man abonnerar på en boktjänst så äger man inte böckerna. Läs mer under: Vilka gemensamma nackdelar har digitala böcker?

Fem röster om nackdelar med ljudböcker...

"Ljudböcker gör att jag konsumerar mer böcker men jag «slarvläser» när jag lyssnar, Kommer inte ihåg lika mycket som när jag läser, glömmer fortare både vad jag läst och av vem. Det kan också vara svårare att hänga med, fånga detaljer, eller att gå tillbaka för att kontrollera något. Det blir svårare att anteckna om man cyklar. Fackböcker läses med mindre fokus och all grafik saknas. Avslutar ljudböcker i mindre omfattning."

Kvinna, 29 år

“Ljudböcker är sämre för att man tar in ord på ett annat sätt när man läser dom, förstår hur dom ser ut och hur de låter på samma gång. Ljudböcker kräver stor koncentration. Vissa sträckor kan bli långtråkiga. Gör man annat samtidigt tappar man lätt fokus och lägger man sig ned blir man lätt trött. Det gör att man kan somna ifrån, och man är slarvig med att gå tillbaka exakt där man var. Det gör att upplevelsen av boken som helhet blir sönderryckt när man lyssnar jämfört när man läser den.”

Man, 33 år

“Ljudbok ger sämre engagemang i läsningen. Identifierar mig mindre med huvudpersoner. Tappar tråden. Får hela tiden notiser i mobilen som distraherar eller så vandrar tankarna iväg och jag missar vad som sägs. Inte alls samma sak som att sitta med fullt fokus på en bok i handen. Då kan jag stanna upp och reflektera över något jag just läst, bearbeta en insikt. Det momentet hinns inte med i ljudboken där inläsaren bara mal på.”

Man, 54 år

“Nackdelen med ljudbok är att man kanske slölyssnar och missar stycken. Om man tappar lite fokus är det svårare att veta exakt när det skedde till skillnad från textböcker, där man enkelt kan gå tillbaka till den mening man tappade fokus. Även svårare att veta hur långt det är kvar av ett kapitel för planering av tid än i fysisk bok. Missar nog också en del i texten när man inte läser med ögonen och ser hur meningarna är konstruerade. För barn påverkar det läsförmågan negativt att enbart lyssna. De behöver lära sig att läsa orden, se och formulera i huvudet.”

Kvinna, 69 år

“Jag tycker inte om ljudböcker eftersom någon annan målar bilder med sin röst som jag vill måla i eget huvud. Till exempel när en uppläsare tvingas beskriva musik, ljud och röster, eller när hen måste fatta beslut som annars varit upp till läsarens egna tolkning. De blir mer teater än litteratur och ingen reell läsupplevelse. Det förstör chansen för den egna fantasin. Jag blir inte lika uppslukad som när jag läser och tolkar själv.”

Kvinna, 47 år

Vad säger barn och ungdomar om ljudböcker?

Kort summerat är barn och ungdomar positiva till ljudböcker, i synnerhet de yngsta barnen som är från 8 år i denna studie. De ser dock även nackdelar med ljudböcker, framförallt när de börjar närma sig tonåren.

De yngre barnen beskriver ofta ljudbokslyssning som “mysigt och roligt”. Många har också varit i kontakt med ljudböcker redan innan de själva kunde läsa. De barn och ungdomar som har dyslexi eller andra svårigheter att lära sig att läsa ser ljudböcker som en stor hjälp för dem.

Tre röster från barn och ungdomar om fördelar med ljudböcker...

“Ljudbok är bra för då kan man göra andra saker samtidigt, och blir inte åksjuk i bil eller tåg. Det är roligt att lyssna på ljudbok i bilen tillsammans med familjen.”

Flicka, 9 år

“Har svårt med läsningen i skolan och får ljudbok till mina böcker. Tycker de är bra.”

Flicka, 10 år

“Har dyslexi så ljudböcker gör så att jag kan läsa snabbare. Ljudböcker är bra då det är som om någon läser för bara mig. Nu lyssnar jag på många fler böcker än jag någonsin gjort.”

Pojke, 11 år

Bland barn i mellanstadieåldern är det fler som uttrycker nackdelar med ljudböcker. De oroar sig för att de inte lär sig läsa och stava lika bra som när de läser text. Några känner också att de har svårare att lära sig nya ord när de inte läser orden “utan bara hör dem”. En del tycker också att de inte “hänger med lika bra” som när de läser med ögonen.

Tre röster från barn och ungdomar om nackdelar med ljudböcker...

“Vill läsa text med ögonen. Om boken bara finns att lyssna på lär man sig ju inte orden och vet inte hur man stavar de. Jobbigt att bläddra tillbaka eller framåt i ljudbok man spolar ett steg och sedan helt plötsligt har man spolat över hela boken.”

Flicka, 12 år

“Nackdel med ljudbok är att man inte ser texten så ibland kan det vara svårt att förstå vissa ord när man inte ser ordet. Jag hänger inte lika bra med som när jag läser själv.”

Pojke, 14 år

“Om man lyssnar på böcker istället för att läsa minskar det förmågan att kunna läsa snabbt och bra. Lär mig inte stava nya ord lika bra.”

Flicka, 15 år

“Med en läsplatta är det inga direkta skillnader mellan e-böcker och pappersböcker”

FÖRDELAR MED E-BÖCKER

NACKDELAR MED E-BÖCKER

Diagram 8.15a-b, Bas: Digitala bokkonsumenter 8+ år, År 2023 (Studie 2)

Hur har e-böcker påverkat bokkonsumtionen?

Kort summerat svarar en stor andel av e-bokskonsumenterna att e-böcker har ökat deras totala bokkonsumtion. E-böckerna har blivit ett komplement till pappersböckerna, framför allt under resor där fysiska böcker “tar för stor plats och väger för mycket”. För några få har e-böckerna helt ersatt de fysiska böckerna.

Det finns dock en stor vattendelare bland e-bokskonsumenterna och det är läsplattan, det vill säga den digitala enhet som är utformad särskilt för bokläsning. De som använder en läsplatta svarar mer ofta att e-böckerna har ersatt de fysiska böckerna “då läsoplevelsen är densamma”.

De främsta anledningarna till att e-bokskonsumenterna likställer sin läsplatta med en vanlig bok är att den har samma format som en pocketbok och att "det går att bläddra fram och tillbaka liksom i en pappersbok". Många uppger också att läsplattan inte innehåller några andra appar som kan störa läsningen med notiser vilket ger samma "läsfokus" som en tryckt bok. Därtill är det flera som nämner att deras läsplatta är designad med blänkfria skärmar som har så kallat e-bläck, alltså bildskärmstekniken E-ink som efterliknar vanligt tryckt papper. Bildskärmar med E-ink anses vara "bra för ögonen" och "ge samma känsla som en pappersbok".

Svaren om hur e-boken påverkat bokkonsumtionen totalt sett är ofta kopplade till användningen av en läsplatta.

Fem röster om hur e-böcker har påverkat bokkonsumtionen...

"E-böcker har ökat min läsning. Jag köper fler böcker eftersom jag inte behöver gå till en butik eller vänta på leverans om jag köper en fysisk bok online. Jag läser mer exempelvis på tåget, bussen eller semesterresan eftersom det är så lätt att ta med sig. Lite jobbigt för ögonen att alltid läsa på mobilen så när jag inte är på resande fot så föredrar jag den gamla, hederliga pappersboken men det blir mer sällan."

Man, 27 år

"E-böcker läser jag via läsplatta med e-ink. Det ger bättre bokkänsla än via dator el vanlig surfplatta och är snällt mot ögonen. Läsplattan är lätt att ha i fickan och har över tusen böcker i mitt e-bibliotek på 8 gig. Har inte några andra funktioner än läsning så inga mess o tweets stör mig i läsbulbblan. Precis som en vanlig bok alltså. Läser oftare nu men läser även pappersböcker av nostalgiska skäl."

Man, 47 år

"Läser mer än någonsin tack vare e-böcker. Jag var från början motståndare mot e-böcker men efter att använt BookBeattjänsten ett tag så har jag vant mig med att läsa på plattan och nu är det 100% digital läsning. Man har ju massor av böcker att välja på! Och det känns precis som att läsa en vanlig bok – fast bättre. Tackar plattan för det. Utan den hade jag antagligen varit en tjurskallig motståndare än och det är plattan som gjort susen!"

Kvinna, 72 år

"E-böcker gör att jag läser mer böcker. De är lättare att ha med sig och förvara men de är svårare att läsa om man inte har en riktigt läsplatta. Mobilen är för liten, surfplattan är för stor och datorn klumpig att ligga med i sängen. Läsplattan är perfekt i typ pocketbok size. Kan ställa in ljusstyrka så att jag ser både på stranden och lagom ljust i ett mörkt sovrum. Behöver inte ha läslampa på så att min kvinna hålls vaken."

Man, 23 år

"Älskar min läsplatta! Mina tusentals böcker väger bara några gram i fickan o kan packa extra många skor istället för böcker när jag ska resa!! Läser via läsplatta med e-ink. Det ger bättre bokkänsla än via dator el vanlig surfplatta. Laddar bara en gång i månaden = elsnål och miljövänlig. De som vill skövla skog för pappersböcker borde få testa en läsplatta gratis. Känslan är densamma: Samma format, kan bläddra o skärmen blänker inte. Kan förstora text så behöver inga läsglasögon. Borde ges till recept till pensionärer som

ser dåligt. Har alltid varit en bokslukare men får medalj i läsning nu. Förr var bokhyllan min favorit men nu är det läsplattan o jag har en ny garderobsvägg istället för pappersböcker hemma."

Kvinna, 29 år

Vilka fördelar har e-böcker?

En av de största fördelarna som de digitala bokkonsumenterna ser med e-böcker är att det går att förstora och anpassa texten. Att man kan göra den så stor att man "till och med kan läsa utan läsglasögon". Det gäller läsare av e-böcker i alla åldrar men bland de äldsta e-bokskonsumenterna är förstoringmöjligheten extra omtalad. Även de med synnedsättningar uppger att denna funktion underlättar läsningen för dem.

En annan stor fördel som många tar upp är anpassningsmöjligheten av ljusstyrkan så att man kan läsa "i allt från strålände sol till beckmörker". Att läsa i sängen utan läslampa är uppskattat bland de som inte vill störa någon bredvid dem som vill sova. En del tycker också att e-böcker är "lättare att hålla i", i alla fall jämfört med stora tunga pappersböcker.

De som läser kurs- och facklitteratur påtalar att det i e-böcker är enkelt att söka i texten och att det går att göra sökbara understrykningar och kommentarer, vilket de ser som en stor fördel jämfört med en fysisk bok. En del tar också upp att det är lätt att låna e-böcker på biblioteket. Det är enkelt och man behöver inte komma ihåg att lämna tillbaka e-boken för "det sköter den själv".

Sedan är de gemensamma fördelarna för digitala böcker, alltså ljudböcker och e-böcker, som tidigare nämnts icke att förglömma. Som att de exempelvis är lätta att bära och resa med, är mer miljövänliga än pappersböcker och finns i ett stort och lättillgängligt utbud. Läs mer under: *Vilka gemensamma fördelar har digitala böcker?*

Fem röster om fördelar med e-böcker...

"Föredrar e-böcker. Man kan ha hundratals böcker tillgängliga i litet format om man är ute på resande fot. Kan läsa utan en lampa tänd och i fullt solljus. Diverse tillgänglighetsalternativ för personer med funktionsförändringar. Lätt att stryka under i och göra egna anteckningar som är sökbara. Lätt att köpa nya böcker hemifrån. Lätt att låna på biblioteket och de lämnar tillbaka sig själva - det är ett stort plus jämfört med fysiska böcker."

Man, 49 år

"Generellt ser jag inga direkta skillnader mellan e-böcker och tryckta böcker. E-böcker är långt mycket mer praktiska. Man anpassa typsnitt och textstorlek vilket kan göra det lättare att läsa. De tar liten plats, man kan bläddra fram och tillbaka som i pappersbok, man kan till och med söka i den efter specifika ord eller namn, vilket man inte kan i en pappersbok."

Man, 37 år

"I e-böcker kan man förstora texten. Det behöver jag mer och mer, pga makuladegeneration. E-böcker är en av digitaliseringens största gåvor."

Man, 90 år

"Det är bekvämare att hålla en läsplatta än att hålla i en bok, det är inte lika tungt. De är lättare att ta med sig överallt. Lätt att läsa i sängen utan tänd lampa. Jag läser på min läsplatta och köper sedan endast de böcker som jag tycker riktigt mycket om. Detta är en fördel både för platsen i mina bokhyllor,

min ekonomi och för miljön. Jag läser även fler böcker eftersom jag har tillgång till så många fler böcker via Storytel.”

Kvinna, 48 år

”Förstoringsförmågan och tillgängligheten är e-bokens största fördelar. Följden blir att jag läser fler böcker och övriga texter än innan digitaliseringen blev en påtaglig vardag. Jag upplever dock inte att min förmåga att tillgodogöra mig innehållet i texten påverkas av dess medium (fysisk eller e-bok). Jag har en doktorsexamen i lingvistik så jag anser mig vara kvalificerad att avgöra det.”

Man, 34 år

Vilka nackdelar har e-böcker?

De digitala läsarna ser flera nackdelar med e-böcker men de skiljer sig åt beroende på om man läser e-böcker på en läsplatta, det vill säga en digital enhet främst avsedd för bokläsning, eller på en annan digital enhet som en mobil, surfplatta eller dator. De som läser e-böcker på de sistnämnda tenderar att vara mer negativa jämfört med de som använder en läsplatta.

Den största nackdelen enligt de som har läst på en annan digital enhet än läsplatta är att e-böcker ger för mycket skärmtid. Man upplever att man redan tillbringar massor med tid ”framför skärmen” och att ”scrolla på mobilen” så därför vill man inte läsa sina böcker där också. Både ”plingande och ljudlösa notiser” från appar på de digitala enheterna stör också läsningen.

Många anser att mobilskärmen är för liten för att läsa en bok på så att man får ont i huvudet och i ögonen. Även surfplattan och datorn får kritik för att vara i klumpiga format och ha ”skärmar som blänker och har fel ljus” för läsning av e-bok. En kvinna beskriver det som att ”läsa in i en lampa” vilket gör att ”både ögonen och sömnen tar stryk”.

Nackdelar kopplade till läsplattan handlar i många fall om att det är svårt att välja vilken läsplatta man ska investera i. Dels handlar det om läsplattornas kompatibilitet. Flera påpekar att de inte tycks kunna använda en och samma läsplatta för att ”äga, låna och streama e-böcker”. De menar att de behöver minst två olika läsplattor; en för att kunna bygga en egen samling e-böcker samt för att låna på bibliotek, och en annan för att ta del av e-böcker via en strömmande boktjänst.

Flera har också bilden av att merparten av de strömmande boktjänsterna har sin egen modell av läsplatta och ”att inga andra läsplattor tillåts” vilket är ”roten på problemet”. Detta upplevs sammantaget som begränsande både för de som ska välja en läsplatta och för ”e-boken som bokformat”.

Även frågor kring olika funktioner på läsplattor dyker upp och marknaden för läsplattor beskrivs som ”en djungel”. Några uppger att de drar sig för att köpa eftersom de ”inte orkar reka vilken de ska välja”, andra av rädsla för att ”lägga pengarna på fel”. Vilka har bra ljus för ögonen? Vad är en rimlig batteritid? Vad är en rimlig vikt på en läsplatta? Vad är det som ger pappersbokskänsla och vilka läsplattor har det? Frågorna är många och svaren upplevs inte gå att finna på ett enkelt sätt.

Sedan är de få gemensamma nackdelarna för digitala böcker, alltså ljudböcker och e-böcker, som tidigare nämnts icke att förglömma. Som att den digitala enhet man läser e-boken på kommer med aviseringar som stör bokupplevelsen, att enheten kräver batterier för läsning och att om man abonnerar på en boktjänst så äger man inte böckerna. Läs mer under: *Vilka gemensamma nackdelar har digitala böcker?*

Fem röster om nackdelar med e-böcker...

“E-böcker förstör lite meningen för de personer som vill läsa för att komma undan mobilen och minska skärmtiden. Dåligt för läsningen också är att det finns distraktioner som ibland stör, t ex notiser från andra appar.”

Man, 27 år

“E-böcker tycker jag inte om alls då det ger mig ont i ögonen och huvudvärk med allt ljus och scrollande på mobilen som jag gör hela tiden annars också.”

Man, 22 år

“Nä, inte e-böcker. Svårare att fokusera och läsa på en dator mobil eller surfplatta. De är svårare att hålla i och skärmstorleken är alltid «fel». Upplever att jag läser slarvigare. Funderade på en läsplatta men det var en djungel som jag inte orkade med.”

Kvinna, 37 år

“Jag är abonnemangskund på en boktjänst men får inte läsa e-böckerna på min egen läsplatta utan bara på mobilen eller iPad. Vill jag använda läsplatta utpressar de mig att köpa deras för ett fyrsiffrigt belopp. Lånar på biblioteket på min egen så varför går det inte att streama? Finns inga tekniska hinder, bara ekonomiska. Gör alla till förlorare och e-böcker till ett mindre tillgängligt och begränsat bokformat.”

Man, 49 år

“Svårt med e-böcker. Det är läsplattemarknadens fel. Eller streamingtjänsternas fel. Storytel, Nextory, Amazon, Bookbeat och vad alla streamade bokjättar heter har sina EGNA läsplattor som BARA kan användas för DERAS abonnemang. Egenköpta e-böcker tillåts inte på dem. Sin egna obundna läsplatta får man inte använda och vägrar man köpa deras specialplatta hänvisas man till mobil el vanlig surfplatta som ju suger att läsa böcker på. Hur kan det vara tillåtet ur tillgänglighets- och konkurrentperspektiv?”

Man, 34 år

Vad säger barn och ungdomar om e-böcker?

Kort summerat ser barn och ungdomar i stort sett samma fördelar och nackdelar med e-böcker som de vuxna.

Fördelarna är ofta kopplade till läsplattor som de bland annat tycker är “sköna att hålla i”. Fler svarar också att de tycker att det är “mysigt att läsa med släckt lampa”. Nackdelarna hänger oftast ihop med att läsa e-böcker på mobilskärm som gör att de bland annat får för mycket skärmtid och ont i ögonen.

Tre röster från barn och ungdomar om fördelar med e-böcker...

“Bra med e-böcker: man håller läsplattan i handen som en riktig bok, håller koncentrationen lätt att bläddra fram och tillbaka, blir mer spännande, kommer mer in i handlingen.”

Flicka, 9 år

“Det är lättare å hålla i en läsplatta än en vanlig bok och det ger bra ljus när man läser. Roligt att läsa under täcket.”

Flicka, 10 år

“E-böcker är bättre än ljudböcker för du läser en text istället för att höra ett text. Då lär du dig bättre. Bättre än pappersbok för den är inte är tung.”

Pojke, 12 år

Tre röster från barn och ungdomar om nackdelar med e-böcker...

“Ogillar att läsa e-bok på mobilskärm. Den är för liten.”

Flicka, 9 år

“Jag får ont i ögonen av e-böcker på mobilen. Skärmen är för liten för att läsa bok på. Får för mycket skärmtid jag vill använda till annat.”

Flicka, 13 år

“Nackdelar är väl (för mig) att jag kan få huvudverk om jag sitter stilla i flera timmar och läser e-böcker. Tror det är ögonen som inte gillar att läsa så länge på mobilen som är så liten.”

Pojke, 14 år

En lärare uttalar sig också om användningen av e-böcker som läromedel på läsplattor i skolan.

“Som lärare är jag imponerad av hur e-böcker har förbättrat mina elevers läskunskaper och ordförråd. Var skeptisk när läsplattor köptes in. Läromedel skulle vara tryckta böcker och eleverna behövde mindre skärmtid och inte mer. Men läsplattorna blev en positiv överraskning. Inte bara format och vikt utan även att textstorlek och ljusförhållanden kan anpassas efter individ och miljö, särskilt bra för elever med synnedsättning. Inga appar eller surfmöjligheter som pockar på uppmärksamhet. Går att stryka under, skriva egna minnesanteckningar och söka i texten. Uppskattade av eleverna och som ett brev på posten så presterar de bättre. Bäst av allt: “Alla” läroböcker ryms nu i elevernas ficka och ingen kan längre glömma läxan.”

Kvinna, 31 år

HUR MÅNGA LYSSNAR PÅ PODDAR?

Poddlyssnandet ökar!

Fråga: Har du lyssnat på poddar under de senaste 12 månaderna?

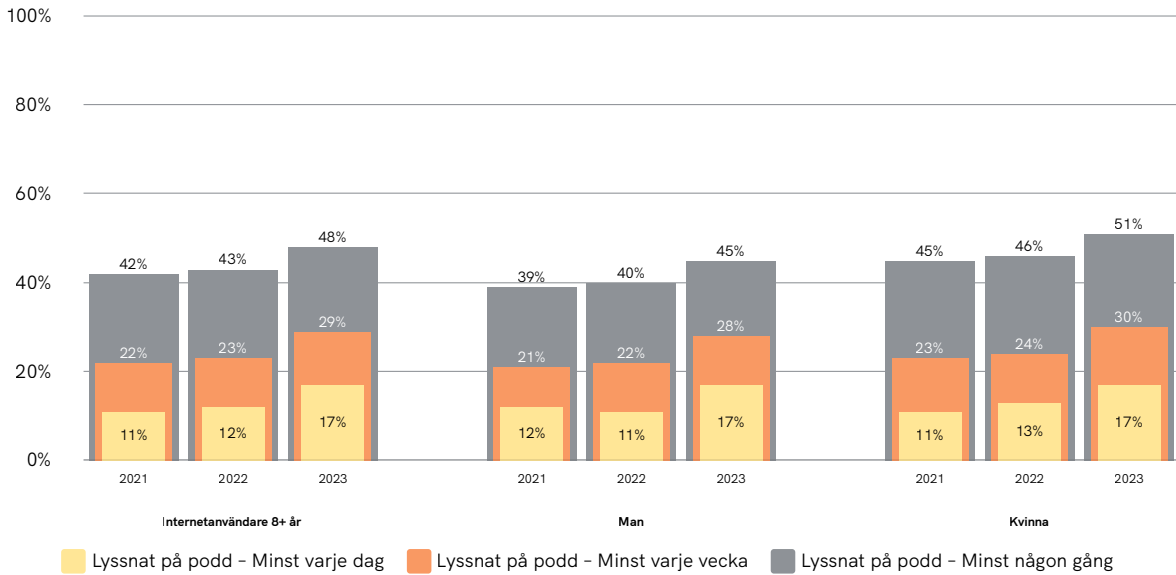

Diagram 8.16a, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2021-2023 (Studie 2)

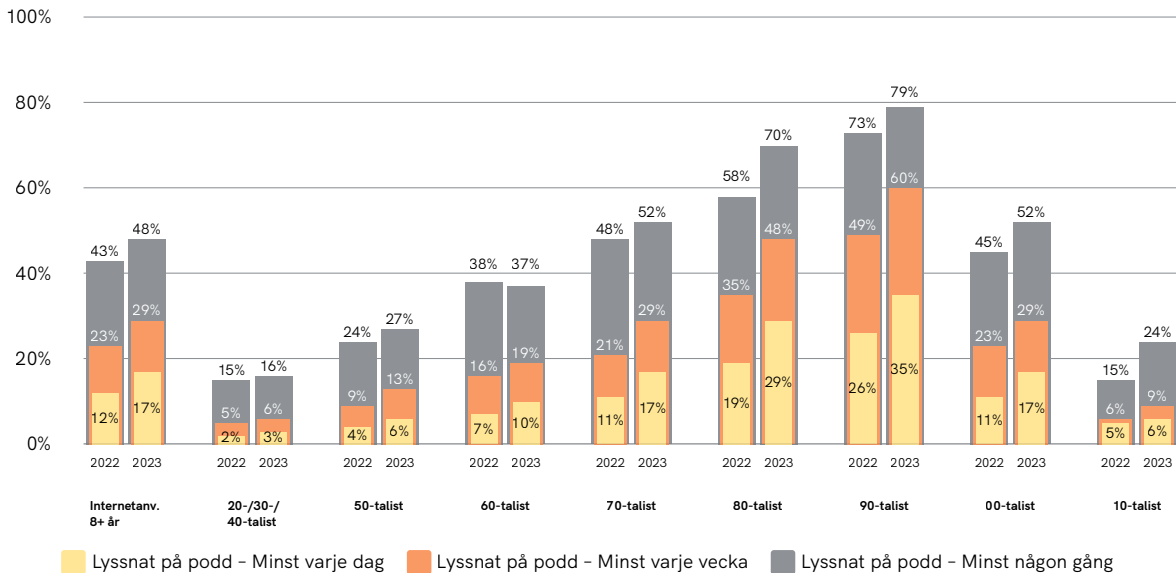

Diagram 8.16b, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2022-2023 (Studie 2)

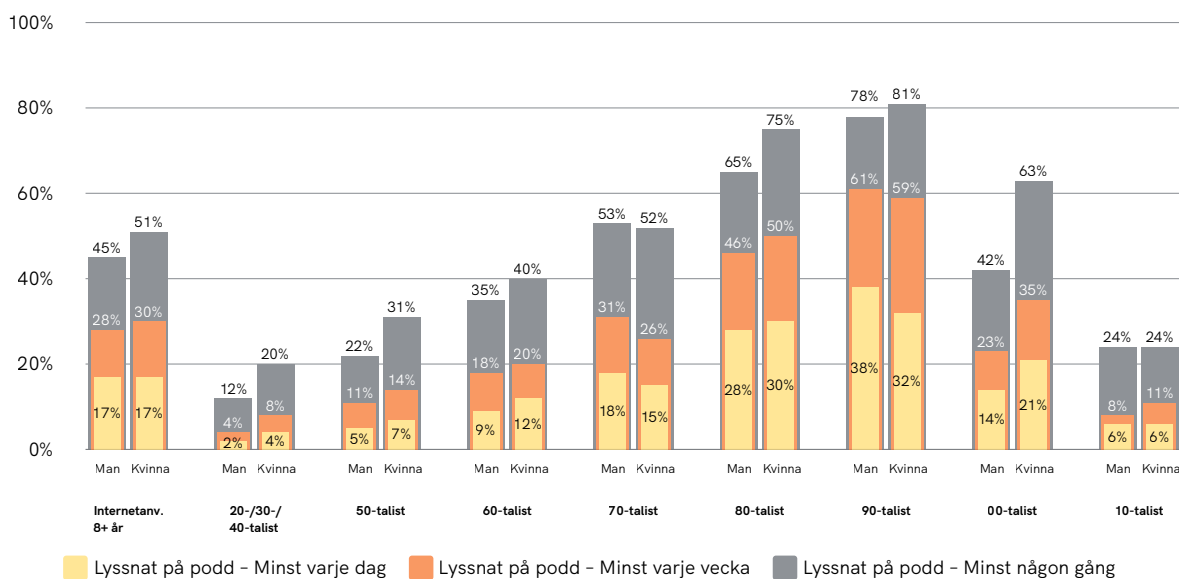

Diagram 8.16c, Bas: Internetanvändare 8+ år, År 2023 (Studie 2)
För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

Hur många lyssnar på poddar år 2023?

- Nära 5 av 10, alltså hälften av svenskarna, har lyssnat på poddar år 2023.
- 90-talisterna ligger i topp där 8 av 10 lyssnar på poddar. På andra plats hamnar 80-talisterna varav 7 av 10 har lyssnat på poddar.
- Fler kvinnor (51%) än män (45%) lyssnar på poddar. Störst skillnad är det bland 00-talisterna där betydligt fler kvinnor (63%) än män (42%) lyssnar på podd.

Hur många lyssnar på poddar varje vecka?

- 3 av 10 lyssnar på poddar varje vecka.
- 6 av 10 av 90-talisterna lyssnar på poddar varje vecka vilket är mest av alla.
- På veckobasis lyssnar marginellt fler kvinnor än män på poddar. Bland 70-talisterna är det dock fler män än kvinnor som lyssnar på podd varje vecka.

Hur många lyssnar på poddar varje dag?

- Var sjätte (17%) lyssnar på poddar varje dag.
- Drygt var tredje 90-talist lyssnar på poddar dagligen vilket är mer än alla andra.
- På daglig basis lyssnar män och kvinnor på poddar i lika hög utsträckning.

Är det fler eller färre som lyssnar på poddar år 2023?

- Poddlyssnandet har ökat från 2022 (43%) till 2023 (48%). Även lyssnandet på podd varje vecka och varje dag har ökat i samma omfattning.
- Män och kvinnor har ökat sitt poddlyssnande i lika hög grad på alla nivåer. *)

- Poddlyssnandet har ökat allra mest bland 80-talisterna.
- Bland kvinnor ökar poddlyssnandet allra mest bland 80-talister. Bland män ökar det allra mest bland 70-talister. *)

Att lyssna på podd ökar bland barn och ungdomar

Fråga: Har du lyssnat på poddar under de senaste 12 månaderna?

Diagram 8.17a-b, Bas: Barn och ungdomar 8-19 år, År 2021-2023 (Studie 2)
För exakt frågeformulering och svarsalternativ, se frågeformulär.

Hur många barn och ungdomar lyssnar på poddar år 2023?

- Mer än var tredje barn 8-19 år lyssnar på poddar. Var femte gör det varje vecka och var tionde gör det dagligen.
- Att lyssna på poddar blir mer populärt ju äldre barnen blir. Mer än hälften av ungdomarna på gymnasiet har lyssnat på poddar år 2023.
- Fler flickor än pojkar lyssnar på poddar men skillnaden tenderar bli mindre ju äldre de blir.

Har poddlyssnandet ökat eller minskat bland barn och ungdomar?

- Att lyssna på poddar ökar bland barn och ungdomar 8-19 år, såväl totalt sett som på vecko- och daglig nivå.
- Barn på mellanstadiet har ökat sitt poddlyssnande mest av alla barn i olika skolåldrar.
- Barn på högstadiet har ökat sitt poddlyssnande på vecko- och daglig basis mer än barn i övriga skolåldrar, och börjar nu närma sig samma nivå som ungdomarna på gymnasiet.

VILKA PODDAR ÄR FAVORITER?

P3 Dokumentär är svenskarnas favoritpodd

Fråga: Ange vilka tre poddar som är dina favoriter:

Diagram 8.18, Bas: Har lyssnat på podd de senaste 12 månaderna, År 2023 (Studie 2)

TIO-I-TOPP FAVORITPODDAR BLAND SVENSKAR SOM HAR LYSSNAT PÅ PODD (48%) ÅR 2023:

1.	P3 Dokumentär (SR)	11%
2.	Flashback Forever	4%
3.	Creepypodden (SR)	4%
4.	P3 Historia (SR)	4%
5.	Ursäkta	4%
6.	Rätttegångspodden	3%
7.	USA-podden (SR)	3%
8.	Alex och Sigge	3%
9.	Det politiska spelet (SR)	2%
10.	Historiepodden	2%

Vilka poddar är svenskarnas favoriter?

Notera att detta är en fritextfråga där de som har lyssnat på poddar under de senaste 12 månaderna själva har fått skriva in vilka som är deras tre favoritpoddar.

- *P3 Dokumentär* är svenskarnas favoritpodd.
- På andra plats kommer podden *Flashback Forever* och på tredje plats *Creepypodden*.
- På tio-i-topp-listan är hälften av poddarna från Sveriges Radio (SR).
- En tredjedel av svenskarna som lyssnar på poddar har angivit en podd från Sveriges Radio (SR) som favorit. Det motsvarar 15 procent av den internetanvändande befolkningen. *)
- Både män och kvinnor har *P3 Dokumentär* som favoritpodd men sedan skiljer det sig något åt i ranking, även om skillnaderna är små. På männens topplista seglar en nykomling in på andra plats, närmare bestämt podden *The Joe Rogan Experience* med den amerikanske komikern Joe Rogan.
- Män som lyssnar på podd (45%) har följande fem favoriter:

1. P3 Dokumentär (SR)	(8%)
2. Joe Rogan	(4%)
3. Creepypodden (SR)	(3%)
4. Flashback Forever	(3%)
5. Alex och Sigge	(3%)
- Kvinnor som lyssnar på podd (51%) har följande fem favoriter:

1. P3 Dokumentär (SR)	(13%)
2. Ursäkta	(6%)
3. Flashback Forever	(6%)
4. Rätttegångspodden	(5%)
5. Creepypodden (SR)	(4%)
- Var femte pensionär har lyssnat på poddar det senaste året och deras topplista över favoritpoddar skiljer sig åt mot befolkningen i stort:

1. USA-podden (SR)	(7%)
2. Fråga Agnes Wold (SR)	(4%)
3. Krim (SR)	(4%)
4. Kinapodden (SR)	(3%)
5. Europapodden (SR)	(3%)
- På svenskarnas topplista över favoritpoddar hamnar podden *Vad? (IJustWantToBeCool)* på 11:e plats. Den toppar däremot barn och ungdomars favoritpoddlista – mer om det i *diagram 8.19*.

Barn och ungdomars favoritpodd är *Vad? (IJustWantToBeCool)*

Fråga: Ange vilka tre poddar som är dina favoriter:

BARN OCH UNGDOMAR 8-19 ÅR

Diagram 8.19, Bas: Barn och ungdomar 8-19 år som har lyssnat på podd de senaste 12 månaderna, År 2023 (Studie 2)

TIO-I-TOPP FAVORITPODDAR BLAND 8-19-ÅRINGAR (36%)
SOM HAR LYSSNAT PÅ PODD ÅR 2023:

1.	Vad? (IJustWantToBeCool)	14%
2.	Frågar åt en kompis	7%
3.	Ursäkta	5%
4.	Spöktimmen	4%
5.	Creepypodden (SR)	3%
6.	P3 Dokumentär (SR)	2%
7.	P3 Historia (SR)	2%
8.	Rättegångspodden	2%
9.	Den som skrattar förlorar	2%
10.	Mellan himmel och jord	2%

Vilka poddar är barn och ungdomars favoriter?

Notera att detta är en fritextfråga där de som har lyssnat på poddar under de senaste 12 månaderna själva har fått skriva in vilka som är deras tre favoritpoddar.

- *Vad? (IJustWantToBeCool)* är barn och ungdomars favoritpodd.
- På andra plats kommer podden *Frågar åt en kompis* och på tredje plats podden *Ursäkta*.

- *Creepypodden* är den mest populära podden från Sveriges Radio (SR) bland barn och ungdomar.
- Bland barn och ungdomar som lyssnar på poddar har var tionde angivit en podd från Sveriges Radio (SR) som sin favorit. Det motsvarar 4 procent av alla barn och ungdomar 8-19 år. *)
- Både pojkar och flickor har *Vad? (IJustWantToBeCool)* som favoritpodd men sedan skiljer det sig något åt i ranking. På pojkarnas topplista seglar en nykomling in på fjärde plats, närmare bestämt podden *Tutto Balutto*. Pojkar favoriserar också i högre grad podden *Vad? (IJustWantToBeCool)* medan flickor har flera olika favoritpoddar.
- Pojkar 8-19 år som lyssnar på podd har följande fem favoriter:
  1. Vad? (IJustWantToBeCool) (18%)
  2. Frågar åt en kompis (5%)
  3. Mellan himmel och jord (3%)
  4. Tutto Balutto (3%)
  5. Den som skrattar förlorar (2%)
- Flickor 8-19 år som lyssnar på podd har följande fem favoriter:
  1. Vad? (IJustWantToBeCool) (10%)
  2. Ursäkta (9%)
  3. Spöktimmen (7%)
  4. Frågar åt en kompis (7%)
  5. Creepypodden (SR) (5%)

Svenskarna vill inte ha riktad nätreklam, men tycker att polisen ska få ta del av privata konversationer online vid brottsmisstanke. Vi oroar oss för filterbubblor och näthat, men hyllar digitala böcker och tror på digitaliseringens positiva klimatpåverkan. Det här är det digitala Sverige år 2023.

Detta är ett kapitel ur undersökningen *Svenskarna och internet 2023*. Läs hela rapporten på webbplatsen svenskarnaochinternet.se.

Svenskarna och internet är en studie som genomförs av Internetstiftelsen. Med undersökningen vill vi bidra med fakta och insikter om hur användningen av internet i Sverige utvecklas. Vi vill ge förutsättningar till att digitaliseringen av det svenska samhället och näringslivet sker på välinformerad grund.

Internetstiftelsen är en oberoende, affärsdriven och allmännyttig organisation. Vi verkar för ett internet som bidrar positivt till människan och samhället. Vi ansvarar för internets svenska toppdomän .se och sköter drift och administration av toppdomänen .nu. Intäkterna från affärsverksamheten finansierar en rad satsningar i syfte att möjliggöra att människor kan nyttja internet på bästa sätt, och stimulera kunskapsdelning och innovation med inriktning på internet.

Exempel på våra satsningar är:

- Den här rapporten: *Svenskarna och internet*
- Start- och mötesplatsen Goto 10
- Folkbildningssatsningen Internetkunskap
- Det digitala museet Internetmuseum
- Lärresursen Digitala lektioner
- Konferensen Internetdagarna
- Mätverktyget Bredbandskollen

